

dunărea de jos

Suflet către Suflăcel!

234
SEPTEMBRIE
2021

consiliul județean Galați ● centrul cultural „dunărea de jos“

Festivaluri CCDJ

Festivalul Național de Fanfare Iosif Ivanovici

Festivaluri CCDJ

Festivalul Național de Fanfare Iosif Ivanovici

Galați, orașul meu

Municipiul Galați este situat în partea de sud a Moldovei, în Valea Șiretului, străbătut de Dunăre. Este situat în zona estică a României, în extremitatea sudică a platoului Moldovei, situat pe malul nordic al Dunării, ocupă o suprafață de 246,4 km², la confluența râurilor Siret (la vest) și Prut (la est), lângă Lacul Brateș, la circa 80 de kilometri de Marea Neagră. Cel mai apropiat oraș este Brăila, la doar 15 kilometri spre sud.

Galațiul se află la întâlnirea celor 3 provincii istorice ale României: Muntenia, Moldova și Dobrogea. Orașul se întinde pe trei terase: Valea orașului, cu altitudine între 3-7 m și altele două, trasate aproape în formă de evantai: prima cu o altitudine între 20-25 m (nucleul orașului medieval, actualmente centrul orașului) și a doua cu altitudini care depășesc 40 m (orașul modern).

Fluviul își continuă drumul spre Marea Neagră după ce primește, în avalul porturilor din Galați, apele râului Prut. Insula Ostrovul Prut, care este pe Dunăre la revărsarea Prutului, împarte Dunărea în două brațe - brațul nordic e navigabil. Debitele Dunării au o variație importantă, în funcție de anotimp și an, cu valori maxime în luna mai (18.000 -19.000 mc/s) și minime în cursul verii (2.000 - 2.450 mc/s).

Galați, orașul meu

Galați, orașul meu

Galați, orașul meu

Festivaluri, tradiții și sărbători locale

6 ianuarie: Aruncarea Crucii în apele Dunării pentru sfințire, (se practică și în alte orașe românești de pe malul Dunării)

- 15 ianuarie: Se sărbătorește în Parcul Municipal, ziua de naștere a poetului național Mihai Eminescu
- 15 iunie: Se comemorează în Parcul Municipal, trecerea în neființă a poetului național Mihai Eminescu
- 24 ianuarie: Sărbătoarea Micii Uniri împlinite de Alexandru Ioan Cuza, fost pârcaș de Galați
- 6 iunie: Zilele Galaților (începând din 2020)
- Rock la Dunăre (DANUBE Rock Festival)
- Festivalul Mâncării (Street Food Festival)
- Festivalul Internațional de Fanfare
- Festivalul Internațional de Folclor
- 15 august: Ziua Marinei Române
- 28-29-30 noiembrie: Zilele Sfinte ale Galaților
- Festival de Datini și Obiceiuri
- Târgul de Crăciun din Galați este o tradiție mai nouă, dar ceva ce îi bucură pe locuitorii urbei. Acesta începe de 1 decembrie și se termină în preajma revelionului.

Antropologia dansului românesc

Fără îndoială dansul folcloric românesc este una dintre cele mai prețioase bogății artistice ale lumii. Istoria dansului din țara noastră este una destul de bogată, chiar dacă, din punct de vedere istoric nu există suficiente consemnări despre parcursul și evoluția acestuia de-a lungul timpului. Un studiu despre geneza și parcursul dansului, nu se poate face fără a ține cont de celelalte științe care studiază folclorul în totalitatea lui, științe ca arheologia, etnologia, etnografia, etnomuzicologia, epigrafia și de descoperirile pe care cercetătorii din aceste domenii le-au făcut de-a lungul timpului. Toate laolaltă pot întregi tabloul apariției și dezvoltării acestei arte.

Wallaschek afirma în lucrarea sa, *Muzica primitivă*, faptul că la originea muzicii stau dansurile magice cu caracter de pantomimă și că există o strânsă legătură între muzică și dans, ritmul acestuia fiind elementul fundamental al muzicii primitive. Dansul executat în colectiv, de întregul trib, era însoțit de cântul tuturor participanților (1).

În toate cazurile dansul nu este separat de muzică, însă înainte de a fi acompaniat de instrumente oamenii au dansat în acompaniamentul cântecelor și în ritmul bătăilor de palme sau cel obținut prin instrumente suflat sau de percuție improvizate din diferite materiale. Vânători, culegători sau orice altă preocupare aveau oamenii vremurilor respective, au încercat prin această formă rudimentară de artă muzical-coregrafică având forma unui ritual magic, să învingă forțele naturii.

Descoperirile arheologice constituie principala sursă informativă despre perioadele străvechi ale istoriei dansului din țara noastră.

Descoperirea de la Bodești-Frumușica, reprezentarea în ceramică a unei hore formate din 6

femei, aparținând Culturii Cucuteni (3700-2500 î.H.), ultima mare cultură cu ceramică pictată din Europa, indică faptul că hora a apărut cu mai mult de 5000 de ani în urma pe pământul vechii Dacii. Dovezile arheologice arată că în domeniul vieții spirituale se poate vorbi cu certitudine de un cult al zeiței-mamă sau matroana, dovadă fiind numeroasele statuete antropomorfe descoperite. De asemenea se practicau diverse culte solare evidente mai ales în pictura. Hora este elementul de legătură între cultul zeiței-mamă, existent în societățile matriarhale de la acea vreme și cultul solar reprezentat prin forme circulare, hora fiind ea însăși un cerc viu. Femeile reprezentate par preocupate de dansul lor ce

trebuie să aducă soare, apă, belșug și grâne. Impresia de ceremonie sacră, legată de reînvierea naturii, este accentuată de decorul în elipse pictate cu alb, pe fondul roșu al grupului. Cultura Cucuteni, cea mai străveche creație artistică din preistoria Europei, excelează prin ceramică viu colorată, poliformă și multifuncțională, oferind cele mai concludente documente etnoistorice despre arta coregrafică a

Dansul femeilor — Cultura Cucuteni

precursorilor
noștri. (2)

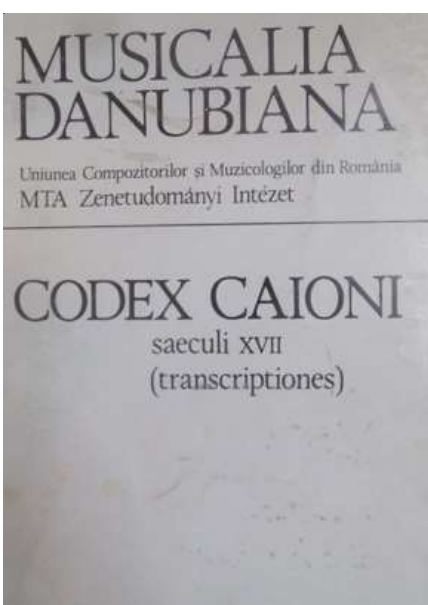
Obiectul din ceramica reprezentând hora formata din 6 femei nu avea un scop funcțional, fiind un obiect exclusiv de cult, pe care sunt reprezentate trei cercuri: cercul de bază, care unește tălpile dansatoarelor, reprezentând pământul care leagă și susține tot ce exista, cercul mijlociu, care unește taliile dansatoarelor, reprezentând unicitatea forței care generează viața și cercul superior, care unește brațele și capetele dansatoarelor, reprezentând forța spirituală (3).

Alături de această descoperire mai există un al doilea vas de lut descoperit la Drăgușani, în care

corpurile femeilor sunt stilizate în opt coloane, cu soclurile și capitelurile îngemănate. (4)

Iconografia horei în sculptura arhaică este marcată de un relief votiv, descoperit la Stolna, în care sunt reprezentate cinci tinere care se țin de mână, în genul ținutei brațelor din zilele noastre la jocul de horă. (5)

O altă mare descoperire, mai puțin pusă în valoare de către cercetători, o altă dovadă în acest sens, pentru zona Romanați, dovadă vie a vechimii portului popular și implicit a jocului popular

TINTONINOS
INSUS TIKO IS DAKON
KAND SIA TIL KOGAION
ILMATON HLIOYLO
PLEISTE NAKTOILO

Traducerea acestui text:

„Mare e Zeul, întotdeauna (și pretutindeni)! Așa să spună vitejii (cei curați), când privesc spre Kogaion! Ucenicii (recruții) să cânte: Sfânt (puternic) este Domnul Noptii!” (6)

Cercetările istoricilor, bazate pe diferite izvoare, săpături arheologice, literatura antică, date oferite de epigrafie, datele oferite

de pe aceste meleaguri, este o statueta de lut descoperită la Vădastra, în județul Olt, aparținând Culturii de Vădastra, Faza a IV-a, cu o vechime de 6000 - 6500 de ani. Statueta reprezintă o femeie în costum popular cu o compoziție și motive ornamentale care se regăsesc și astăzi pe costumul popular din zona Romanați. Statueta descoperită la Vădastra este, ca și în cazul celei de la Bodești-Frumușica, tot un obiect de cult, folosit la diferite ritualuri.

O altă descoperire legată de numele obiceiul de invocare a ploii, Caloianul, singura inscripție getică unde apare numele Kogaion, este un text orfic, în versuri, scris pe o cărămidă descoperită la ruinele cetății Romula în localitatea Reșca-Dobrosloveni, jud. Olt:

HAR TIOS

de etnografie și folclorică, demonstrează că locuitorii străvechi au folosit arta sunetelor, în manifestarea sa sincretică, ca un mijloc de comunicare, de exprimare a gândurilor și năzuințelor de supunere a forțelor naturii. (7)

În vechime, pe teritoriul locuit de traco-daco-geți, existau rituri, ceremonii și spectacole însoțite de muzică, dansuri războinice, alaiuri dionisiace. Mărturiile rămase din antichitate confirmă faptul că geto-dacii erau oameni vrednici, harnici, viteji și aveau preocupări muzical coregrafice (8).

O astfel de descriere ne este oferită de scriitorul antic Xenofon: „După ce se făcură libații și se cântă peanul, se ridicară mai întâi niște traci și, cu totul armați, dansară în sunetul flautului; ei săltau ușor și se înălțau foarte sus; țineau în mâini săbiile lor goale, păreau a se servi de ele ca într-o luptă. În

fine, unul din dansatori lovi pe altul și toată lumea crezu că l-a ucis. Dar aceasta era o prefăcătorie inocentă... învingătorul îl despuia pe adversarul său de armele pe care le purta și, cântând Sitalcas, se depărta de locul luptei. Alți traci îl luară pe învins, ca pe un mort, și-l duseră afară, fără însă a i se fi făcut cel mai mic rău”. (9)

Astfel de dansuri-pantomine, erau practicate în scopul dezvoltării anumitor trăsături de caracter ale războinicilor. Dansurile de acest gen solicitau o mare îndemânare, spirit improvizator și o mare virtuozitate din partea executanților. Înainte de a fi acompaniat de instrumente s-a dansat în acompaniamentul cântecelor și în ritmul bățăilor de palme sau cel obținut cu ajutorul anumitor instrumente. Se presupune că la început dansatorii erau, în același timp și executanți muzicii, pentru ca mai apoi să apară muzicanți și dansatorii să se dedice exclusiv figurilor coregrafice. Dansurile au fost strâns legate și de muncile pe care oamenii le practicau, cât și de anumite ritualuri magice. Vasile Pârvan afirmă în lucrarea sa, *Getica*: „, Și nimic nu opune de a se admite și la geți obiceiul trac al dansului în legătura cu marile praznice și la sfârșitul lor, când toată lumea, cu regele în frunte, intră în joc, de multe ori transformat din simplu dans, în joc de arme, dans al săbiilor” (10)

Procesul de romanizare are loc în urma supunerii Daciei de către romani.

În felul acesta elementele de viață și tradițiile autohtone se împletesc cu obiceiurile și felul de trai al coloniștilor. Deși supuși procesului de romanizare, dacii au continuat să își păstreze propriile tradiții, continuând formarea și dezvoltarea unei culturii autohtone. În această perioadă se cultivă repertoriul legat de anumite obiceiuri legate de sărbătorile de iarnă, cele dedicate renașterii naturii, verii, multe dintre ele pornind de la practici primitive, transformate odată cu evoluția mentalității populare. Arta autohtonă a fost influențată atât de coloniști cât și de celelalte popoare cu care au intrat în contact, atât cele din lumea occidentală cât și cele din cea orientală. Cu toate acestea se păstrează un specific artistic autohton. Procesul de aculturație s-a manifestat și în sens invers, alte popoare cu care strămoșii noștri au intrat în contact,

au preluat de la ei elemente ale culturii materiale și spirituale.

La Callatis au fost descoperite, într-un mormânt, șase statuete ilustrând dansatoare în mișcare, șase sirene cu lire, presupuse ca fiind din sec. IV î.e.n. La Histria s-a descoperit o anforă din sec. VI î.e.n., pe care sunt reprezentați cinci dansatori și doi interpreți, unul cu aulos simplu și unul cu aulos dublu, acestea fiind dovezi clare care atesta vechimea dansului în țara noastră.

Termenul de folclor utilizat ulterior de către cercetători, va desemna modul de reflectare al vieții oamenilor, iar studiul acestora asupra straturilor populare va demonstra caracterul tot mai pregnant al dansului laic din care se vor naște mai târziu ceea ce s-au numit jocuri populare.

În perioada feudalismului cultura a fost preluată și s-a transmis pe cale orală. Vechea cultură a continuat să existe sub forma literaturii orale, a cântecelor și dansurilor, credințelor și obiceiurilor, a spectacolelor teatrale populare.

Nicolae Iorga susținea: ”Dacă se ține seama vremea când apare la alte popoare romanice cântecul liric al poporului, se poate afirma că și la noi este foarte vechi...Precum în lumea cea mai veche el era un element al ritului sacru fără de care era imposibilă ceremonia, tot așa nici una din formele petrecerii...” (11)

Continuitatea elementelor autohtone de cultură este susținută de afirmațiile istoricilor, pe baza faptelor documentate de materialul lingvistic și folcloric oferit de cercetători, din care rezultă că în regiunile ferite de invazia popoarelor migratoare, s-au conturat centre folclorice cu caracteristici distincte. Obiceiurile s-a dezvoltat și îmbogățit odată cu evoluția societății din acea epocă istorică. Se disting patru tipuri de obiceiuri: de primăvară și vară în cadrul cărora se performa dans; obiceiuri legate de arat și semănat; de fertilizarea semănăturilor, de coacerea și recoltarea acestora. Pe structura acestor obiceiuri se va naște mai târziu teatrul popular.

Un alt loc important îl ocupă practicile artistice străvechi legate de ciclul vieții, naștere, nuntă, moarte. Dintre acestea, nunta este cel mai bine reprezentată în practica artistică a obiceiurilor, prin caracterul

spectacular complex, în care se îmbină muzica, poezia, dansul și jocul scenic.

Circulația și interferența acestor elemente de cultură, a determinat o permanentă și statornică relație între poporul român și popoarele vecine. Apariția jocurilor străine la curtea domnească nu au influențat tradițiile existente și nici nu au dus la înlocuirea și dispariția producțiilor populare, atât de prezente în conștiința creatorilor anonimi. Dansul este prezent în petrecerile de la curțile domnești și este transmis după cum reiese din sfaturile pe care Neagoie Basarab le dă fiului său Teodosie: „Și iarăși se cade domnului să aibă la masa sa multe feluri de tobe, de vioare și de surle de veselie. Iară voi, dacă auziți răsunându-vă glasurile ca acestea, să nu vă ducă mintea spre ele sau spre jocurile cele de multe feluri,” (12)

O lucrare de mare importanță pentru istoria culturii muzicale românești este Codex Caioni scrisă de Ioan Caioni. Această lucrare conține misse, imnuri religioase, motete, cercari, diferite dansuri - Gagliarda, Sarabanda, Couranta, Allemanda, alături de câteva melodii populare românești, intitulate, dansuri vlahe. Regăsim o melodie îndelung analizată de cercetători, care se aseamănă cu Banul Mărăcine. La începutul secolului XX se pun bazele culegerii folclorului cu scop științific, D.G. Kiriac fiind însărcinat de Academia Română cu organizarea unor culegeri permanente. În același timp s-a preocupat de culegere T. Brediceanu în Transilvania și Banat și Al. Voevidca în Bucovina. Un rol foarte important pentru folclorul muzical românesc l-a avut Bela Bartok, el publicând numeroase culegeri de folclor românesc.

În 1927 se înființează Arhiva Fonografică condusă de G. Breazu, T. Brediceanu și S. Drăgoi, iar în 1928 C. Brăiloiu întemeiază Arhiva de Folklore a Societății Compozitorilor. Brăiloiu aduce un aport important la dezvoltarea problemelor teoretice ale folcloristicii muzicale, lucrările lui fiind până astăzi termeni de referință pentru cercetătorii folclorului muzical.

În 1931 C. Brăiloiu stabilește principiile de bază ale culegerii folclorului, iar în 1936 Bela Bartok elaborează o lucrare despre scopurile culegerii.

În anul 1949 se înființează Institutul de Etnografie și Folclor din București cu o secție la Cluj,

instituție ce are ca principal scop continuarea culegerilor și realizarea unei arhive care să cuprindă toate ramurile folclorului și să elimine acele pete albe de pe harta cercetărilor. Arhivarea acestora este rezultatul muncii de teren, a muncii de echipă, a culegerii, înregistrării, după care urmează catalogarea datelor, transcrierea melodiilor, întocmirea fișelor și a cataloagelor după anumite criterii, urmărind în permanență dacă materialul este selectat după criterii științifice și estetice. Aici se încheie rolul cercetătorului și începe rolul nostru, al celor care valorificăm materialele culese, fie ele muzicale sau coregrafice. Dansul tradițional românesc dezvăluie aspirațiile și sentimentele oamenilor, el este strâns legat de istoria poporului român, fiind însoțitor fidel al omului atât în momentele sale de bucurie cât și în cele de tristețe, exprimând în același timp caracterul, temperamentul, forța, agerimea, înțelepciunea și umorul poporului. Dansurile românești se caracterizează printr-o bogăție de mișcări izvorâte din miile de jocuri existente, printr-o mare varietate de stiluri proprii fiecărei regiuni și prin vigoarea, temperamentul, și dinamismul interpretării, întâlnind în construcția acestora o mulțime de forme, o variație plăcută de tempouri, o ritmică bogată și nuanțată.

România posedă și astăzi un foarte bogat și complex tezaur folcloric. În 1979, G. T. Niculescu-Varone publica “Dicționarul jocurilor populare românești”, lucrare care cuprinde inventarul jocurilor populare apărute în documentele publicate în ultimii 260 de ani raportat la momentul apariției almanahului. Dicționarul cuprinde un număr de 5332 de nume de jocuri populare, jocuri comune sau de sine stătătoare, răspândite pe tot cuprinsul țării, menționând la fiecare câteva date legate de proveniența acestuia. (13).

Dansurile populare românești sunt cunoscute prin frumusețea și marea lor varietate, manifestându-se într-o mare varietate de aspecte zonale. Dansul popular prezintă caractere comune esențiale care unesc toate formele de expresie coregrafica ale poporului român într-un stil național specific.

Fiind o manifestare artistică a colectivității care se exprimă direct, în mod natural și original, dansul folcloric s-a dezvoltat fără încetare, s-a îmbogățit prin contribuția dansatorilor pasionați, care au transpus pe plan coregrafic, într-o manieră foarte

expresivă, sentimentele și aspirațiile acestei colectivități.

Dansul popular românesc s-a întrepătruns întotdeauna cu viața individului exprimând vigoarea și vioiciunea, exuberanța și veselia acestuia, trăsăturile principale ale poporului, punând în valoare fiecare ocazie care implica manifestarea unei stări afective. Asemenea ocazii sunt zilele de sărbătoare, târgurile, nedeile, sărbătorile legate de muncile agricole sau de păstorit, ceremoniile legate de munca și de fertilitatea pământului și bineînțeles evenimentele importante ale vieții: nașterea, căsătoria și moartea.

În toate cazurile dansul nu este separat de muzică. Înainte de a fi acompaniat de instrumente s-a dansat în acompaniamentul cântecelor și în ritmul bățăilor de palme sau cel obținut cu ajutorul instrumentelor de percuție. Acest fel de a se dansa se mai întâlnește astăzi în câteva dansuri de femei sau de bărbați, la origine vechi ritualuri.

Cultura coregrafică românească se află la granița dintre dialectul folcloric din Europa Centrală și cel din sud-estul Europei. În opinia anumitor specialiști există așadar patru dialecte: *Dialectul Dunărean*, *Dialectul Apusean*, *Dialectul Carpatic* și *Dialectul Macedo-român* (14). Coregrafia românească este pe de-o parte purtătoarea formelor coregrafice medievale, iar pe de altă parte a unor forme coregrafice ce aparțin epocii moderne. Pe baza unor analize s-a determinat că în dansul tradițional românesc există patru stiluri, termenul preluând vechea definiție de dialect, stiluri coregrafice bine diferențiate, un stil macedo-român și câteva zone intermediare.

Acestea sunt:

1. Stilul dunărean
2. Stilul apusean cu trei subunități:
 - a. Sudul Transilvaniei
 - b. Centrul Transilvaniei
 - c. Vestul Transilvaniei
3. Stilul carpatic
4. Stilul răsăritean
5. Stilul macedo-român
6. Zone intermediare (Oltenia Centrală, Banatul de mijloc, Muntenia de nord, Zona Pădureni) (15).

Fiecare stil, sau dialect coregrafic, cum le numea Andrei Bușan, poate face obiectul unui studiu, fiind suficientă informație de prezentat pentru punerea în

valoare a fiecărui stil specific anumitei zone. Redau doar câteva elemente de bază, legate de localizarea acestora.

- *Stilul dunărean* are nucleul în Oltenia de Sud, care împreună cu Muntenia de Sud-Vest și grupul timocean formează o subunitate central-dunăreană bine încheată (16). În partea răsăriteană se găsesc regiunile Muntenia de Sud-Est și Dobrogea. Influențele carpatice și balcanice sunt sensibil simțite, fapt explicat de condițiile istorice în care s-a produs cristalizarea specificului etnofolcloric al acestei regiuni.

- *Stilul Apusean* cuprinde Banatul de nord, Crișana de sud și nord, Ardealul de centru, vest și nord, cu unele prelungiri sau diminuări în zonele interferențe (17). Nucleul acestui stil este considerat Ardealul de vest, în jurul căruia apar regiunile adiacente, Ardealul de centru cu unele relicve și câteva contingente sudice, Ardealul de nord, care pare mai evoluat, dar sărăcit în elemente. Aceste trei regiuni formează un grup distinct care ocupă Câmpia Transilvaniei și bazinele Mureșului și Someșului. O a doua subunitate se regăsește de-a lungul văii Mureșului inferior, din regiunile Banat de nord și Crișana de sud. Se diferențiază de acestea regiunea Crișana de nord, prin câteva aspecte tipologice și morfologice.

- *Stilul carpatic* are două nuclee parțiale. Primul include zona cotului carpatic pe ambele versante și al doilea spre porțiunea din jurul Munților Bistriței. Pe de altă parte se constată formarea de-a lungul trecătorilor carpatice ale celor două versante, cu trăsături foarte înrudite, de exemplu: Sibiu-Lotru, Bran-Muscel, Buzăul Ardelean-Buzăul Muntenesc, Biczul Ardelean-Biczul Moldovenesc (18). Maramureșul și Oașul, ca regiuni izolate, păstrează toate caracteristicile carpatice.

- *Stilul răsăritean* este reprezentat de Moldova de est, situat între Șiret și Prut, ca limite aproximative, adeseori depășite destul de amplu în direcțiile est-vest (19).

Unitatea stilului rămâne evidentă, totuși, se pare că din cele două subunități existente, Moldova de nord-est constituie nucleul principal.

- *Stilul Macedo-român* se leagă de câteva localități din Dobrogea și are două subunități:

a. Grupul fârșerot la care dansul are mișcare largă atât ca spațiu parcurs, cât și dimensional, pe segmente ale corpului.

b. Grupul grămoșean-meglenit, care înglobează anumite elemente cinetice și ritmice dunărene.

- *Zone intermediare*

a. Oltenia centrală, unde pe alocuri specificul regiunii de șes și al celei de munte se combină și parcă se anihilează.

b. Banatul de Mijloc, situat între marile centre industriale și culturale, Timișoara, Reșița, Lugoj, unde prezența unor elemente alogene au determinat unele diferențieri, mai ales cantitative, în jocul local.

c. Muntenia de Nord, adică la nord de București, unde în afară de aspectele intermediare, întâlnim și altele aparținând vădit unui strat nou (dansul de perechi de tip Polca).

d. Zona Pădureni, în care stratul nou nu l-a înlocuit complet pe cel vechi, astfel că repertoriul actual devine greu de clasificat, mai ales în poziția în care se află între Banat, Crișana și Ardeal

Ceea ce specialiștii au vrut să sublinieze, este faptul că există nuclee de acumulare și dispersiune a substanțelor folclorice (20).

În dansul popular românesc se întâlnește o mare bogăție de ritmuri și tempo-uri, de atitudini ale brațelor, îmbinându-se eleganța mișcărilor lirice ale dansurilor de femei cu vitalitatea și virtuozitatea dansurilor bărbătești. O serie de elemente tehnice bine conturate determină un specific național foarte pronunțat.

Din punct de vedere cinetic, în dansul popular întâlnim pași cu deplasări largi sau pași mărunți pe loc, pași schimbați sau grupe de pași succesivi, pași în contratimp sau sincopați, deplasări mici sau deplasări mari în toate direcțiile, într-o imensă varietate de combinații. La acesta se adaugă intensitatea așezării pașilor pe podea, care crește în acest fel varietatea nuanțelor ritmice. Se întâlnesc de asemenea pași încrucișați, pintoni pe podea sau în aer, o întreagă gamă de sărituri, salturi cu mare elan, pași pe vârful

sau pe tocul piciorului, alternând cu pași pe perniță sau pe talpa piciorului, ridicarea picioarelor în aer cu diferite amplitudini, rotarea picioarelor în aer sau la nivelul solului, bătăi pe cizma și pe diferite segmente ale picioarelor, piruete pe călcâie executate de fete, pocnituri din degete etc. Preponderența unora sau altora din aceste elemente a dat naștere unei mari varietăți de stiluri zonale cu un specific pronunțat, conferind personalitate zonelor folclorice distincte ce se întâlnesc pe tot cuprinsul României.

Note:

(1) Petre Brâncuși, *Istoria muzicii românești*, Editura Muzicală, București, 1969, p.10

(2) Vladimir Dumitrescu, *Arta culturii Cucuteni*, Ed.Meridiane, 1979, pag. 18

(3) http://www.neamt.ro/cmj/istorie/cucuteni/imagini/Cucuteni_005.htm

(4) Dumitru Boghian, *Comunitățile Cucuteniene din bazinul Bahluiului*, Ed.Bucovina Istorică, Suceava,2004

(5) C.Pop, Cf. Paul Matiu, *Etnologie și folclor mitizat*,Ed. Casa Ciurea, Slatina, 2005, pag. 180

(6) <http://enciclopedia-dacica.ro/templu/mitologia.htm>

(7) Petre Brâncuși, *Istoria muzicii românești*, Editura Muzicală, București, 1969, p. 15

(8) Ibidem, pag.20

(9) Xenofon, cf. Petre Brâncuși, op. cit., pag. 22

(10) V.Pârvan, cf. Petre Brâncuși, op. cit., pag.23

(11) Nicolae Iorga, cf. Petre Brâncuși, op. cit., pag.38

(12) Ibidem, pag.63

(13) G. T. Niculescu Varone, *Dicționarul jocurilor populare românești*, București, 1979

(14) Andrei Bucșan, *Specificul dansului popular românesc*, Ed.Academiei Republicii Socialiste România, București 1971, p.50

(15) Zamfir Dejeu, *Dansuri tradiționale din Transilvania*, Ed.Clusium, 2000,p.7

(16) Andrei Bucșan, op.cit., pag.55

(17) Ibidem, pag.56

(18) Zamfir Dejeu, op.cit., pag.6

(19) Ibidem, pag.7

(20) Andrei Bucșan, op.cit., pag 69

Prof. Coregraf Florian Teodorescu

Dicționar

Valeriu Buciu

Ioan HORUJENCO

Născut la 28 februarie 1935 în comuna Noul Caragaci, județul Cetatea Albă, Basarabia - decedat în 2014, la Baia Mare.

Școala primară și gimnazială le-a început în localitatea natală. Își continuă studiile în comuna Turda, județul Tulcea, în Arad, București și Crasna - județul Sălaj, tot acest periplu datorându-se izbucnirii celui de-al doilea război mondial.

Absolvent al Școlii Medii Tehnice Financiare din Zalău, al Institutului Pedagogic de 3 ani din Baia Mare și al Facultății de Filologie din cadrul Universității „Babeș Bolyai” din Cluj Napoca, în timpul stagiului militar (1953) face parte din echipa de volei „Dinamo” din Satu Mare, continuând sportul de performanță până în 1959.

Având din copilărie aptitudini artistice, devine în 1959, prin concurs, membru în nou înființatul Ansamblu Artistic al Sfatului Popular Baia Mare (mai târziu Ansamblul „Maramureșul” iar ulterior Ansamblul Folcloric Național „Transilvania”).

A fost, pe rând, asistent al maestrului coregraf Emil Popescu și mai apoi coregraf al acestui ansamblu, în urma absolvirii cursului de maeștri coregrafi pe care l-a urmat timp de doi ani la București, în cadrul Centrului de Pregătire a Cadrelor din Cultură.

Ulterior, devine director al Ansamblului Folcloric „Maramureșul” (1978).

S-a ocupat cu mare atenție de refacerea structurii organizatorice a compartimentului dans din cadrul ansamblului, printr-un riguros și disciplinat studiu colectiv și individual, ajungându-se la remarcabile performanțe interpretative.

În paralel cu activitatea de instruire și coordonare, a desfășurat o amplă și laborioasă muncă de cercetare în mai multe zone folclorice, culegerile de folclor coregrafic și muzical regăsindu-se în spectacolele ansamblului. Câteva dintre acestea pot fi consemnate: „Zâi bade cu cetera”, „Să se rupă arcun trii”, „Maramureș, plai cu flori”, „Cât îi Maramureșu”, „Maramureș, țară veche”, „Flori din Maramureș”, „La vatra horelor străbune”, „Străbune datini”, „Bun venit în Maramureș”, ș.a.

A realizat numeroase spectacole având ca temă obiceiuri tradiționale, precum: „Sâmbra oilor”, „Tânjaua de pe Mara”, „Botejunea de pe Iza”, „Hora la Prislop”, „Nunta din Oaș”. Pentru emisiuni televizate

și filmele realizate de Studioul „Alexandru Sahia” din București a semnat coregrafia unor momente importante: Armonii și ritmuri milenare (film distins cu premiul I la Festivalul Internațional al filmelor de televiziune de la Dublin, Irlanda), Jocul la români, Atlas folcloric, Dialog la distanță, Tezaur folcloric, Mari ansambluri folclorice, etc.

A adus în scenă suite de jocuri autentice din Maramureș, Codru, Chioar, Oaș, Mureș, Făgăraș, Sibiu, Sălaj, Zarand, tablouri coregrafice numeroase. Cu Ansamblul „Transilvania” a realizat turnee în Bulgaria, Polonia, URSS, Iugoslavia, Suedia, Norvegia, Algeria, Germania, Danemarca, Olanda, Elveția, Italia, Egipt, Sudan, Mongolia, Coreea de Nord, Coreea de Sud, China, Japonia, Portugalia, Mexic, Costa Rica, Venezuela, Columbia, Peru, S.U.A., Canada, Grecia, Franța, Spania, Ungaria, Irak, Ucraina, R.Moldova. În calitate de lector universitar, a predat Dans etnic românesc la Secția de Etnologie a Facultății de Științe și Litere din cadrul Universității de Nord din Baia Mare.

A fost profesor de dans românesc la Școala Populară de Artă din Baia Mare.

A promovat jocul autentic românesc, predând la seminarii de dans în țară și peste hotare: Norvegia, Suedia, Anglia, Germania, S.U.A.

A colaborat cu mari ansambluri din țară, unde a montat suite de dans și tablouri muzical-coregrafice memorabile: Ansamblul „Rapsodia Română” din București, „Mureșul” din Tg.Mureș, „Doina Gorjului” din Tg.Jiu, „Harghita” din Miercurea Ciuc, „Cindrelul -Junii Sibiului” din Sibiu, „Porolissum” din Zalău.

De asemenea, a montat lucrări coregrafice la Ansamblul „Izvorașul” din Minneapolis și „Radost” din Seattle S.U.A., „Lăutarii”, „Fluieraș” și „Joc” din Chișinău - Rep.Moldova. În perioada când activa la Ansamblul Folcloric Național „Transilvania” a conceput un Tur al lumii, gândit să dureze 644 de zile, împărțite în trei etape, cu o echipă de 100 de oameni, cu spectacole susținute pe cinci continente. Cântecul, dansurile, tradițiile și obiceiurile prezentate, frumusețea inegalabilă și diversitatea costumelor populare românești aveau menirea de a înlesni cunoașterea și aprecierea vitalității și strălucirii culturii noastre naționale.

Grandios proiect. Păcat că nu s-a putut realiza.

În perioada în care a coordonat activitatea ansamblului „Transilvania”, câteva premii importante au fost cucerite la nivel internațional, ca o recunoaștere a profesionalismului omului și a colectivului.

- Diploma de onoare a Festivalului „Peer Gynt” - Suedia, 1971;

- Diploma de onoare a ziarelor „El Imperial” și „Estria” din Venezuela, 1977, cu mențiunea „Pentru toată puritatea și valoarea genială a artei poporului român, pentru excelențele și incomparabilele cântece și dansuri”;

- Diploma Asociației Peruano-Române și a Direcțiunii Generale a Revistei Internaționale de Balet, cu prilejul turneului din America Latină, 1977;

Diploma Comitetului de Stat pentru Cultură a Mongoliei, 1974;

Sunt, de asemenea, notabile participările ansamblului la manifestări din Japonia sau Coreea de Sud.

Personal, pentru activitatea de excepție, maestrul Valeriu Buciu a fost distins cu mai multe premii:

Premiul național „Ethnos” 1992, pentru activitatea profesională deosebită desfășurată în interes național, dar și pentru performanțele artistice;

- Premiul I pentru cea mai bună coregrafie a unui dans popular românesc la Festivalul -Concurs al Ansamblurilor Folclorice din România, edițiile 1992, 1993, 1994 și 1995;

- Premiul Național de Excelență acordat de Ministerul Culturii pentru contribuția de excepție la promovarea și punerea în valoare a folclorului românesc, în 1995, la împlinirea vârstei de 60 de ani;

Premiul de Excelență acordat de Consiliul Județean Maramureș, pentru întreaga viață pusă în slujba folclorului românesc, în 2005, la aniversarea a 70 de ani;

Titlul de cetățean de onoare al municipiului Baia Mare, 2006;

- Premiul TVR pentru întreaga carieră, la 50 de ani de activitate, 2006.

A fost membru a unor organisme interne și internaționale de prestigiu:

- Președinte și membru fondator al Fundației Culturale „Vatra” din Baia Mare;

- Vicepreședinte al Asociației Coregrafilor de Ansambluri Folclorice din România (A.C.A.F.R.);

Vicepreședinte al Comisiei Naționale pentru România a Consiliului Internațional al Organizatorilor Festivalurilor Folclorice (CIOFF);

- Membru fondator al Fundației Culturale „Ethnos” București.

Despre maestrul Valeriu Buciu și-au exprimat gândurile frumoase personalități ale domeniului și nu numai:

Viorel Vatamaniuc, maestru coregraf Ansamblul „Ciprian Porumbescu”, Suceava:

„Datorită talentului, perseverenței, profesionalismului, dăruirii până la uitarea de sine, spiritului organizatoric cu care conduce destinele ansamblului, a reușit să-l propulseze în fruntea ierarhiei naționale, realizând ceea ce nimeni nu a înfăptuit până acum în România”.
Mircea Graur, regizor artistic:

„Lui, dansului popular, și-a dăruit viața clipă de clipă, până la contopirea definitivă cu el. Pentru el, pentru dansul popular, și-a risipit toată imensa sa energie”.

Ion Filip, regizor:

„Valeriu Buciu e comparabil cu cei mai mari coregrafi ai lumii(...). După succesele dobândite de-a lungul întregii sale cariere ca maestru coregraf, Valeriu Buciu este comparabil cu Igor Moiseev, coregraf de notorietate mondială(....)”

Marin Barbu, președinte executiv al ACAFR, maestru coregraf:

„După 1989, când foarte multe ansambluri se desființau sau erau în cădere liberă din punct de vedere organizatoric și profesional, acest extraordinar domn are curajul să formeze, pe scheletul ansamblului „Maramureșul”, noul ansamblu „Transilvania”.(...) Atunci am avut ocazia(n.n.-1993) de a-l cunoaște pe omul Valeriu Buciu, omul ce nu avea somn, nu avea liniște, omul ce își canaliza toate forțele pentru a consolida un ansamblu- model în România, care să reprezinte țara cu mândrie și peste hotare”.

Elise Stan, doctor etnomuzicolog, realizator de emisiuni la TVR:

„Valeriu Buciu este într-adevăr un mare artist. Palmaresul său cuprinde mii de spectacole, zeci de turnee în țară și străinătate, generații întregi de tineri pe care i-a îndrumat, mii de prieteni și colaboratori pe întreg mapamondul și multe, foarte multe diplome de excelență. O performanță absolut remarcabilă. O carieră fulminantă ale cărei ecouri se fac auzite și astăzi. Un adevărat maraton, epuizant dar splendid, i-a oferit maestrului starea permanentă de spectacol, câștigând, în același timp, esențialul în viața unui artist: bucuria de a fi în scenă și aplauzele publicului. Toate acestea îl recomandă pe Valeriu Buciu ca...”un om pentru eternitate”.

“ABECEDAR ISTORIC GĂLĂȚEAN”

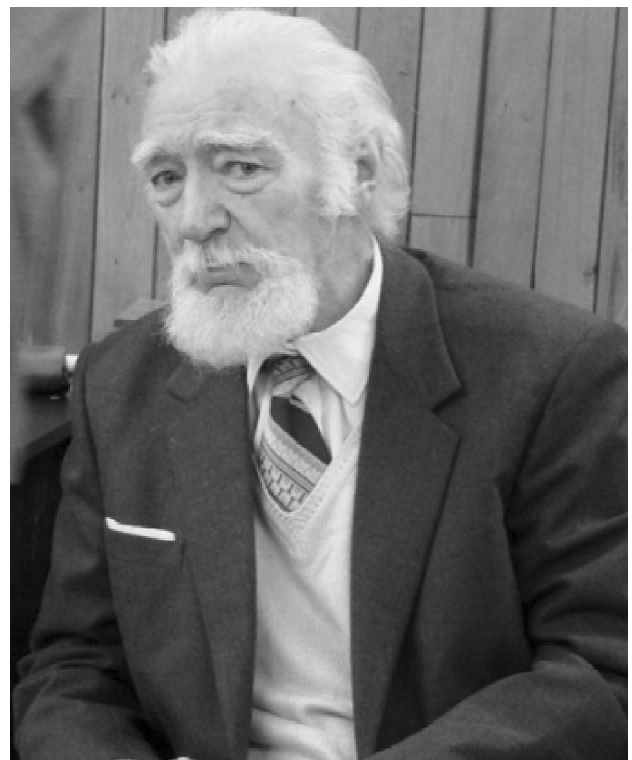
VICTOR CILINCA

De ce să citim întâi cartea de la coadă. Atenție, însă: încă o dată precizez că între ghilimele găsiți textul scris după regulile gramaticale valabile pe atunci, care erau puțin diferite de cele actuale! Plus greșeli de tipar din acea veche ediție, autorul publicând chiar la sfârșitul anuarului o listă lungă cu erate, adică greșeli de tipar și nu numai, pe care le-a descoperit abia după tipărire. Deci, obligatoriu, pentru a nu învăța și ceva greșit, trebuie să începi cu cititul anuarului... de la urmă. Iată, ați mai învățat ceva despre cărți!

Țineți minte măcar trei nume: Pacu, Munteanu, Păltănea! Lor le datorăm știința trecutului locurilor noastre și a oamenilor mari care au fost aici! Profesorul de școală Munteanu, născut la Bârlad, care a trăit însă o viață la noi și a scris mult despre istoria noastră, și-a sfârșit viața după ultimul război mondial aici la Galați, în singurătate și sărăcie, viață dedicată în totalitate gălățenilor, nu unei familii. El a continuat, ziceam, mai extins, munca de istoric și monograf a înaintașului său, Moise N. Pacu, care trimisese chestionare cu întrebări în fiecare comună și oraș al județului, cercetase arhive și vorbise cu mulți oameni, pentru a ne da o lucrare științifică! Pe la sfârșitul secolului al XIX-lea, profesorul de școală Moise Pacu a fost și teolog, și ziarist, și parlamentar, om implicat

în politică care a fost și bătut odată la alegeri, acuzat pe nedrept, într-o viață politică tumultuoasă, de om în stare să se sacrifice pentru gălățeni, deși nu se născuse aici. Venit la Galați ca refugiat de la Ismail, județ, acum raion din regiunea Odesa, Republica Ucraina, profesorul basarabean se născuse chiar în satul românesc Babele, acum denumit Ozerne, unde s-a născut și mareșalul Alexandru Averescu, erou al Primului Război Mondial, ministru de Război și prim-ministru. Cărturarul s-a refugiat la noi după ce Basarabia de sud a fost ocupată de ruși, care ne-au

răpit-o, deși i-am ajutat, cu mulți soldați căzuți pe frontul din Bulgaria, să-i înfrângă pe turci în Războiul de Independență din '77.

Îmi amintesc chiar, cu mare emoție, că, într-o călătorie, am întâlnit în acest mic sat, sărman, nu cu multă vreme în urmă, un bătrân care nu mai văzuse de decenii scris românesc, cu litere latinești, a plâns emoționat citind, de la noi, o... banală listă (dar scrisă în românește!), o plicticoasă notă contabilă din mapa delegației noastre gălățene. Delegație care aducea cărți, cu greu acceptate la graniță, pentru biblioteca săracă de carte românească a școlii din sat!

O „minune” gălățeană de pe vremea revoluțiilor din Franța și America. Ca să ne dăm seama cam despre ce vremuri era vorba în pasajul anterior despre

„minunile” Moldovei, chiar pe atunci când scria francezul citat de profesorul Munteanu, se petrecea și celebra Revoluție Franceză, unul dintre cele mai importante evenimente pentru francezi, de atunci și până azi. Dar și pentru lumea întreagă, căci de la această revoluție s-au împrăștiat apoi pe planetă ideile despre libertate și egalitate. Și a ajutat la îndeplinirea, în timp, a visului oamenilor de a avea propriul teritoriu național, propria națiune, care să se desprindă din imperiile mari, hrăpărețe, în care se amestecau multe popoare, cu limbi și uneori chiar cu religii diferite. Așa au apărut națiunile moderne: țări precum Italia, Germania sau România. Tot pe atunci, coloniile americane luptau pentru independență cu marele Imperiu Britanic, fiind ajutate de Franța. Sumele cheltuite de regele Franței pentru a-i ajuta pe americani au sporit însă foametea, care a condus la izbucnirea revoluției franceze, una foarte sângeroasă, pe la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Multe războaie și molime, peste oraș!

„Ca oraș de graniță Galații a fost bântuit mai ales în veacul al XVII[-lea] de multe războaie și molime”, scria, după Primul Război Mondial, în monografia sa „Galații”, profesorul Gh. N. Munteanu Bârlad, care a scris toată viața despre orașul său de adopție, istoria acestor locuri. „Tătarii năvălitori din colțul sudic al Basarabiei, l-au prădat și pustiit de multe ori, luând robi pe bogații orașului spre a fi apoi răscumparați cu mari daruri din robia Crimeei. Se vorbea atunci și de căpcăunii din Bugeac.”

Unde se ascundeau gălățenii.

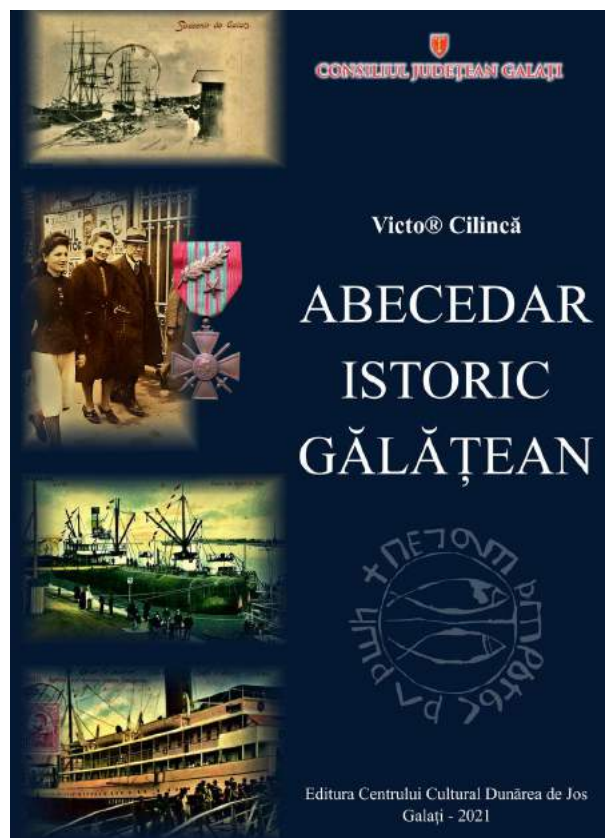
„Mulți gălățeni se ascundeau de groaza năvălitorilor prin pădurile de peste Dunăre, prin corăbii și prin râpile din preajma orașului ori în codrii Ghenghii la nord de Drăgușeni, după numele unui vestit haiduc Ghenghea./ Se păstrează până astăzi lângă comuna Drăgușeni sau Deochieți numele de „Râpele Gălățenilor” unde se ascundeau locuitorii de teama năvălitorilor”, mai scria profesorul. Comuna Drăgușeni, unde ființează și Mănăstirea Adam, se găsește în nordul județului, cam la 80 km de Galați. De la începutul secolului al XVIII-lea și până la începutul următorului veac, profesorul enumera nu mai puțin de șase războaie mari cu pagube grele, începând cu războiul ruso-turc, la care a participat și Dimitrie Cantemir și continuând cu înfruntarea dintre revoluționarii greci „eteriști” și turci din vremea lui Tudor Vladimirescu, dar și altele. Iar războaiele duceau și la răspândirea unor boli cumplite, molime care îmbolnăveau mii de oameni. În Piața Centrală, lângă Biserica Sf. Haralambie, a fost un cimitir pentru cei răpuși de holeră.

„Mulțime de corăbii”

Profesorul Munteanu Bârlad făcea o descriere de-a dreptul romantică a orașului nostru din perioada dintre cele două războaie mondiale și parcă am vedea un port mare, precum Marsilia, însă chiar aici, la marele fluviu: „Pe Dunăre se văd mulțime de corăbii, șlepuri și vapoare de comerț străine și românești”, vase „uriașe” care veneau din alte țări încărcate cu fierărie, cărbuni și coloniale și încărcau mărfurile noastre: cereale, petrol, cherestea și altele. Cuvântul „coloniale” însemna alimente fine, ceaiul și cafeaua, care nu existau pe la noi, ci erau aduse din țări exotice, pe atunci colonii ale imperiului britanic sau ale altor imperii, țări ocupate de acele imperii.

Veneau negustori chiar și din Persia!

La sfârșitul secolului al XIX-lea, casele mari de comerț gălățene atrăgeau negustori, din Persia (Iranul de azi, tărâm mitic al poveștilor parfumate din „1001 de nopți”) și până în Caucaz! Neguțători care până atunci se duseseră tocmai în inima Europei ca să cumpere mărfuri de mare calitate, cum găseau acum la noi. Călătorind înainte tocmai până la Viena, Lipsea (azi, Leipzig) sau Trieste. „La Galați găsiu marfă bună, efină, cu transportul pe apă mai efin și mai sigur”, mai spune Munteanu Bârlad.

CALEIDOSCOP - Septembrie

1 septembrie 1912: La București, în sala „Eforie”, a avut loc premiera filmului „Războiul Independenței”. A rulat timp de o lună, record pentru acea vreme. Filmul a fost prezentat apoi în Transilvania, la Viena și Budapesta.

1 septembrie 1923: Un cutremur a devastat orașele japoneze Tokio și Yokohama, omorând aproape 100 000 de oameni (Marele cutremur Kanto).

1 septembrie 1939: Germania nazistă a invadat Polonia, declanșând Al Doilea Război Mondial.

2 septembrie 31 î.Hr.: Bătălia de la Actium - forțele lui Octavian Augustus înving trupele conduse de Marc Antoniu și Cleopatra în războiul civil din Imperiul Roman

3 septembrie 1783: Tratatul de pace de la Versailles între Franța și Marea Britanie la sfârșitul Războiului American de Independență și respectiv dintre Statele Unite ale Americii și Marea Britanie, vedeți Tratatul de la Paris (1783); Franța obține teritoriul în Marea Caraibilor și restituirea bazelor din Senegal și India, respectiv Regatul Unit al Marii Britanii recunoștea existența Statelor Unite ale Americii.

3 septembrie 1939: Al Doilea Război Mondial: Marea Britanie și Franța declară război Germaniei.

4 septembrie 1928: România a aderat la Pactul privind interzicerea războiului ca instrument de politică națională - Pactul Briand-Kellogg, semnat, la Paris, în 27 august 1928, de reprezentanții a 15 state.

5 septembrie 1914: Primul Război Mondial: A început prima bătălie de pe Mama, în care au murit 550.000 de soldați, după ce armata franceză a atacat armata germană care avansa spre Paris.

5 septembrie 1980: Inaugurarea tunelului St. Gotthard din Elveția; cel mai lung tunel de autostradă din lume (16,22 km) și se întinde de la Goschenen la Airola.

5 septembrie 1997: A murit Maica Tereza, misionară catolică de origine albaneză, laureată a Premiului Nobel.

6 septembrie 1863: A intrat în funcțiune, la Londra, primul metrou din lume, de-a lungul sectorului Victoria Street, cu o lungime de 6,3 km; tracțiunea era realizată cu o mașină cu aburi.

6 septembrie 1940: După instaurarea guvernului militar-legionar condus de Ion Antonescu, regele Carol al II-lea abdică în favoarea fiului său, Mihai. Începe cea de-a doua domnie a lui Mihai I (1940-1947).

6 septembrie 1997: La Londra au loc funeraliile Dianei, Prințesă de Wales. Peste un milion de oameni pe străzi și peste 2,5 miliarde de oameni din întreaga lume au urmărit transmisia televizată.

6 septembrie 1817: S-a născut Mihail Kogălniceanu, istoric, scriitor, publicist și om politic român.

7 septembrie 1739: Tratatul de pace de la Belgrad dintre Austria și Imperiul Otoman, care încheia războiul ruso-austro-otoman (1736-1739). Imperiul Habsburgic a fost obligat să restituie Oltenia Țării Românești.

7 septembrie 1939: România s-a declarat neutră în urma declanșării celei de-a doua conflagrații mondiale (la 1 septembrie) și și-a dat acordul de principiu pentru trecerea pe teritoriul său a materialului de război destinat ajutării Poloniei.

7 septembrie 1940: Tratatul de la Craiova: s-a semnat tratatul de frontieră dintre România și Bulgaria, prin care partea de sud a Dobrogei (“Cadrilaterul”, adică județele Durostor și Caliacra) intră în componența Bulgariei.

8 septembrie 1954: Americanul Jonas Edward a realizat primul vaccin împotriva poliomielitei; la 12 aprilie 1955, vaccinul a început să fie comercializat pe piața americană.

8 septembrie 1966: Primul episod al serialului științifico-fantastic de televiziune Star Trek a fost difuzat la televiziunea americană NBC.

8 septembrie 1994: A avut loc, la Berlin, ceremonia plecării trupelor aliate (americane, britanice și franceze) prezente în Berlinul de Vest după anul 1945.

9 septembrie 1989: între 9 septembrie și 17 noiembrie 1989, s-a desfășurat primul și cel mai rapid înconjur al lumii cu automobilul. A fost efectuat de Mohammed Salahuddin Choudhury și de soția sa Neena, din India, în 69 de zile, 19 ore și 15 minute, având ca punct de plecare și sosire orașul Delhi, India.

9 septembrie 2002: Canalul de televiziune Al-Jazeera a difuzat o banda sonoră în care Osama bin Laden revendica, pentru prima dată explicit, atentatele de la 11 septembrie 2001 din SUA.

9 septembrie 2015: Regina Elisabeta a II-a a devenit monarhul britanic cu cea mai lungă domnie din istoria Marii Britanii (63 de ani și șapte luni), surclasând-o pe regina Victoria, stră-străbunica sa.

10 septembrie 1919: Austria a semnat tratatul de la Saint Germain, prin care a recunoscut independența Poloniei, Cehoslovaciei, Iugoslaviei și Ungariei, precum și apartenența Bucovinei la România și a Tirolului de Sud la Italia.

10 septembrie 1989: în urma coliziunii cu un convoi bulgăresc de barje, nava „Mogoșoaia” se scufundă în apropiere de Galați. Catastrofa s-a soldat cu 215 victime.

10 septembrie 1872: A murit Avram Iancu, avocat transilvănean și revoluționar român pașoptist, care a jucat un rol important în Revoluția de la 1848 din Transilvania. A fost conducătorul de fapt al Țării Moților în anul 1849, comandând armata românilor transilvăneni, în alianță cu armata austriacă, împotriva trupelor revoluționare ungare conduse de Lajos Kossuth.

11 septembrie 1989: Ungaria deschide Cortina de Fier, pentru a permite germanilor din RDG aflați în concediu în Ungaria să se refugieze în RFG.

11 septembrie 2001: Peste 3.000 de oameni își pierd viața în atacurile teroriste din 11 septembrie din SUA. Atentatele teroriste, de o amploare fără precedent, de la New York și Washington, DC; au fost distruse turnurile gemene din complexul comercial World Trade Center (WTC) din New York și o parte din clădirea Pentagonului din Washington D.C. (ce adăpostește Departamentul Apărării și Statul Major General al Forțelor Armate ale SUA).

12 septembrie 1944: La Moscova, a fost semnată Convenția de Armistițiu dintre guvernul român și guvernele Națiunilor Unite, prin care se consfințește starea de fapt a ieșirii României din războiul împotriva Națiunilor Unite și întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste. României i s-a impus plata a 300 de milioane de dolari despăgubiri de război (în produse). Se mai prevedea că Transilvania „sau cea mai mare parte a ei” urma să fie restituită României, sub rezerva recunoașterii acestei situații prin tratatele de pace; armata română urma să participe la lupte pe Frontul de Vest cu minimum 12 divizii de infanterie.

13 septembrie 1913: Moare Aurel Vlaicu în apropiere de Câmpina, în timpul unei încercări de a traversa Munții Carpați cu avionul său, Vlaicu II.

13 septembrie 1724: Sfințirea Mănăstirii Văcărești, ctitorie a familiei Mavrocordat - cel mai valoros ansamblu arhitectonic în stil brâncovenesc, cea mai mare mănăstire din Balcani; ca urmare a activității

de „sistemizare teritorială urbană și rurală” inițiată în 1974, prin Legea nr.58, în decembrie 1984, întregul ansamblu al Mănăstirii Văcărești a fost dărâmat.

14 septembrie 1895: Inaugurarea podului peste Dunăre între Fetești și Cernavodă (proiectat și construit de inginerul Anghel Saligny), care era la acea vreme cel mai lung pod (4.088 m) din Europa Continentală și al treilea pod din lume.

14 septembrie 1922: Jean-Francois Champollion, orientalist, a descifrat o inscripție egipteană din epoca lui Ramses al II-lea, rămânând în istorie ca cel care a reușit să descifreze scrierea hieroglifică.

14 septembrie 1940: A început guvernarea Ion Antonescu. Generalul Antonescu este conducătorul Statului român și președinte al Consiliului de Miniștri. Horia Sima este numit ministru secretar de Stat, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Prin decret regal, România este proclamată „Stat național-legionar”.

14 septembrie 2015: A murit Corneliu Vădim Tudor, om politic, scriitor, jurnalist român.

15 septembrie 1830: Este inaugurată în Anglia linia de cale ferată Liverpool-Manchester, prima cale ferată din lume.

15 septembrie 1916: Primul Război Mondial: Tancurile sunt folosite pentru prima dată în bătălie - Bătălia de pe Somme, 49 de tancuri britanice.

16 septembrie 1836: Domnul Țării Românești, Alexandru Ghica, instituie ca monedă a țării, leul, unitate teoretică de cont, echivalentul a 60 de parale.

20 septembrie 1459: Prima mențiune documentară a cetății Bucureștilor, într-un hrisov al lui Vlad Țepeș redactat în slavonă, limba oficială de cancelarie a Țării Românești.

20 septembrie 1702: A fost inaugurat Palatul de la Mogoșoaia, așa cum stă scris pe pisania din foisorul de pe latura de răsărit a palatului.

20 septembrie 1968: Inaugurarea Uzinei de la Pitești, prima uzină de autoturisme din România.

20 septembrie 1974: Inaugurarea oficială a drumului național Transfăgărășan, magistrală cu o lungime de peste 90 km.

21 septembrie 1983: Telefonul mobil Motorola DynaTAC 8000X în greutate de 800 de grame a primit aprobare de la Comisia Federală de Comunicații din SUA și va deveni primul telefon mobil din lume.

22 septembrie 1862: Președintele Statelor Unite Abraham Lincoln a emis Proclamația de Emancipare prin care decreta eliberarea tuturor sclavilor negri din teritoriul confederat.

22 septembrie 1955: Intră în tipografie primul volum al romanului “Moromeții”, de Marin Preda; la 29 noiembrie romanul era pregătit pentru tipărire. Tirajul primei ediții a fost de 20.100 exemplare.

25 septembrie 1396: Bătălia de la Nicopole. Sultanul Baiazid I, “Fulgerul” înfrânge armata cruciată la Nicopole; de partea cruciaților a luptat și un corp de oaste sub comanda lui Mircea cel Bătrân.

25 septembrie 1872: Se inaugurează Gara de Nord din București și se deschide prima linie de cale ferată București - Ploiești.

26 septembrie 1991: A patra mineriadă: Minerii revin în Piața Victoriei. Au loc negocieri cu ușile închise, între reprezentanții minerilor și cei ai

conducerii țării. Se obține demisia Guvernului Român, anunțată la orele 12,30, din balconul Palatului Victoria. Seara, minerii încearcă să pătrundă în Televiziune. Au loc scene de violență și de vandalism.

26 septembrie 2002: Timișoara a devenit primul oraș din România cu un sistem de iluminare stradală inteligentă: pe perioada nopții, când traficul scade foarte mult, are loc o reducere a nivelului de iluminare, fără a afecta însă siguranța circulației, astfel încât consumul de energie electrică se reduce cu până la 30%.

27 septembrie 1825: în Anglia se inaugurează prima linie de cale ferată din lume, linie ce făcea legătura între orașele Stockton și Darlington.

27 septembrie 1914: Moare regele Carol I al României după o domnie de 48 de ani și este succedat de Ferdinand I al României.

27 septembrie 1940: Al Doilea Război Mondial: Este încheiat, la Berlin, “Pactul Tripartit” între Germania, Italia și Japonia, prin care cele trei țări își promit ajutor multilateral pentru instaurarea unei “noi ordini” mondiale.

29 septembrie 1938: Semnarea Acordului de la Munchen (Munchner Abkommen). Marea Britanie, Franța și Italia recunosc cedarea regiunilor locuite de germanii sudeți din Cehia către Germania, și a celor locuite de polonezii din Cehia (regiunea Cieszyn) către Polonia.

30 septembrie 1846: Prima extracție de dinți fără durere, sub narcotic, efectuată de William Thomas Green Morton pe pacientul său Eben Frost.

30 septembrie 1972 În Suedia este deschis Podul Oland, unul dintre cele mai lungi poduri din Europa (6.072 m).

Biserica „Sfântul Haralambie“

În jurul anului 1848, în centrul orașului Galați, a fost ridicată Biserica „Sfântul Haralambie“, însă mai târziu aveau să iasă la iveală dovezi că, până în 1790, în acel loc a existat o groapă comună în care zac trupurile a mii de oameni decedați în urma unor mari epidemii.

Mai multe studii amănunțite făcute de istorici arată că în spatele a ceea ce pare mai degrabă o legendă se află, totuși, o realitate sumbră. Mii de morți din cauza unor epidemii cumplite - ciumă, holeră, tifos exantematic și dizenterie -, care au lovit orașul-port Galați în secolele XVII-XIX, au fost îngropați în plin centrul orașului, aproape de Piața Centrală, într-o uriașă groapă comună, aflată acum sub o biserică și sub terenul din curtea acesteia.

Mărturiile vin din mai multe surse, însă primul care a sesizat acest lucru a fost un scoțian, David Urquhart, unul dintre cei mai importanți diplomați britanici din sud-estul Europei în secolul XIX. În cartea „Mystery of the Danube“, publicată la mijlocul secolului XIX la Londra, acesta scrie, printre altele, că „orașul Galați era bântuit de cele mai rele molime, aduse din cele patru zări de marinarii ce veneau pe apele curgătoare ce se varsă în Marea Neagră, mai cu seamă pe Dunăre, Nistru, Don și Nipru, dar și din zona mediteraneeană, prin strâmtoarea Dardanele“.

Sfântul Haralambie

Ciuma

Nicolae BACALBASA

A omorât în Europa medievală 200 de milioane de oameni, redesenându-i destinul.

În Europa ciuma a fost adusă de mongoli care au devenit controlorii Drumului Mătăsii.

Șobolanii au venit după balega de cal și cămilă.

Șobolanii aveau purici, puricii aveau germele bolii, Yersinia.

În secolul XIV (la câțiva ani după 1348 când a ajuns în Europa, via Caffa din Crimeea, actuala Feodosia asediată de tătari și apoi Genova, Feodosia fiind colonie genoveză) a murit o treime din populația Europei și jumătate din cea a bazinului Mediteranei.

S-au produs modificări fundamentale ale istoriei: s-a schimbat regimul proprietății și a apărut dreptul de moștenire a femeilor. Porturile legate de Orient au fost victime predilecte.

Șobolanii iubeau corăbiile cu mirodenii.

Ragusa, republică maritimă, actualul Dubrovnik a avut ideea de a asigura o izolare prealabilă de 30 de zile a fiecărei nave pentru a vedea dacă nu e purtătoare de ciumă în perioada de incubație.

Veneția a mărit intervalul la 40 de zile: de aici carantina.

În 300 de ani Veneția a fost lovită de 70 de ori de epidemie.

În Marea Epidemie din secolul XIV în Veneția din 100.000 de locuitori au murit 70.000.

De ciumă au murit marii pictori venețieni Giorgione și Tițian. Tintoretto a fost și el atins de ciumă, dar s-a vindecat.

Ca recunoștință a donat 52 de tablouri la Scuola di San Rocco.

Sfântul San Rocco apăra de ciumă.

El este pictat cu un bubon de ciumă de coapsă.

Veneția avea cinci biserici închinată protecției de ciumă.

Cea mai importantă era San Rocco.

Ciuma a schimbat structura etnică, regimul de proprietate, moravurile.

Cum arată ciuma?

Femeie urâtă, cu înfățișare hidoasă.

Cap de om, coarne de bou, coadă de șarpe cu ghimpe în vârf cu care înțepă omul. Ghimpele epidemiei!

Agresivă, sare în spatele oamenilor, bate la fereastră, intră nepoftită în case. Are aripi în spate, sabie în mână. Poți să îi cumperi favorurile: jertfe de păsări și animale domestice, ospăț sub cerul liber în care să fie invitată de onoare.

Dacă îi ungi cu unt rănile de pe picioare îți oferă viață îndelungată.

Te poți păzi și înmormântând în picioare un mort de ciumă.

Ai doi aliați în lupta contra ei. Îi este frică numai de câini. Și pe Sfântul Haralambie care o ține în lanț și o calcă în picioare.

Sfântul a fost episcop al cetății Magnesia din Asia Mică.

În grecește numele său înseamnă har și lumină.

Este cel mai longeviv sfânt creștin.

Părinții săi au fost botezați de Sfântul Apostol Ioan.

A botezat-o pe fiica împăratului Septimiu.

A fost martirizat prin jefuirea pielii și ruperea cărnii.

Este Marele Sfânt și Grabnic Ajutător, tămăduitor al bolilor.

Cine aduce ciuma?

Oamenii Evului mediu se contraziceau.

După unii cutremurele. După alții mișcarea planetelor. Unii considerau că Dumnezeu îi pedepsește pe păcătoși. Alții credeau că de vină sunt necredincioșii - evreii și musulmanii.

În anii ciumei în Europa s-au înregistrat peste 350 de masacre ale bieților evrei.

De la ciumă românii de azi s-au ales cu buba.

În greaca veche, bubo înseamnă stinghie, zonă inghinală.

Germeii ciumei se localizau în ganglionii limfatici și dădeau abcese. Cel mai des erau ganglioni inghinali.

De aici ciuma bubonică.

Descendenți ai Romei (toată greco-bulgărețimea nepoata lui Traian) de la vechii greci ne-am pricopsit cu drumul (dromos) și buba.

Cioclii, niște doctori ceva mai sinceri

Cioclul este un termen lingvistic cu care ne-a cadorisit ciuma. Erau cei care colectau cadavrele și bolnavii. Numele vine de la cârligul cu care agățau mortul, termen sârbesc la origine.

Cioclii se recrutau de obicei din rândul celor care făcuseră boala în o formă nonmortală și se prezuma că sunt rezistenți la o reinfectare. Aceasta teoretic. Practic, aflăm cum se petreceau lucrurile din scrisoarea lui Ion Ghica către Vasile Alecsandri despre ciuma lui Caragea (1813): „Toți bețivii, toți criminalii, toți hoții și destrămații își atârnav de gât un șervet rosa și porneau din casă în casă, dintr-o curte în alta, unde vecinii strigau că apăruseră semnele ciumei. Ziua și noaptea intrau în locuințele ciumaților și puneau mâna pe tot ce găseau bani, bijuterii de aur, argintărie, stofe. Erau organizați încă din secolul XVII într-o breaslă a ciumaților și erau bine plătiți.” Numai că o asemenea catastrofă era o uriașă oportunitate pentru borfași. Prietenul meu, doctorul Vasile Popa, ginecolog cu legături în toate mediile sociale, mi-a povestit că în 1977, în timpul marelui cutremur, deținuții din Galați nu urlau de frică, ci de încântare: Să cadă zidurile, să mergem să jefuim orașul. Marele cutremur de la Lisabona, descris pe larg de Voltaire, a fost urmat de jafuri și violuri. La Lisabona puteți vedea statuia marchizului de Pombal care a reconstruit orașul, l-a reclădit, dar întâi a reușit să stârpească bandele de jefuitori.

Cioclii se ocupau de infectarea caselor de oameni avuți, aruncând în curtea oamenilor zdrențe ale ciumaților morți. Sigur că cei cu stare luau măsuri de autoapărare. Ulițele erau închise cu mărăcini, bolovani, moloz, ca să nu pătrundă ciumații. Țigani cu băte păzeau perimetrul caselor bogate ale stăpânilor lor.

Cam cum lucrau cioclii? Iată un raport oficial din actele vremii: „Astăzi am adunat vreo 15 morți pe care i-am dus cu căruța pe câmpul de la Dudești, dar nu am ajuns decât cu 14, fiindcă unul a rupt-o la fugă.”

Conform lui Ghica, ciumații erau omorâți pe drum sau îngropați de vii pentru a nu mai fi duși la spital. După un scandal în care au fost omorâți zece cioclii cu parul de către ciumați, în urma unui alt scandal în care un cioclu a fost rupt cu dinții de un tânăr (altă armă nu avea) căruia în ziua nunții i-a fost lovită mireasa de ciumă și cioclii s-au apucat să o necinstească în fața lui Vodă Caragea (în timpul căreia a fost cea mai mare epidemie de ciumă din istoria Țării Românești) a luat măsura ca cioclii să fie însoțiți de un funcționar public, un vătășel. Primul spital din București a fost Colțea. Următoarele două, Pantelimon și Filantropia, au fost înființate pentru ciumați. Fondatorul Filantropiei, un aromân, doctorul Constantin Caracaș, a murit de ciumă. Toți cei implicați în combaterea ei prin jafuri și tâlhării au făcut averi și au ridicat case impunătoare. Guvernatorul rus Kisselef, care a făcut mult bine țărilor române deși șef al unor trupe de ocupație, a ajuns aici datorită acestei boli - predecesorul său a murit de ciumă. Tot ciuma ne-a dat și toponimul bucureștean de Balta Albă - cadavrele erau arse și apoi în gropi se puna var nestins. La ploi mari, peste gropi se întindeau bălți „văruite” albe.

Galați, orașul meu

Galați, orașul meu

„Transilvania” mon amour...

1979, 23 septembrie. La cheiul Galațiului... s-a răsturnat un vis. „Lebăda albă” a Mării Negre s-a culcat pe o aripă. N-a mai răbdat să tot aștepte și „s-a dus să moară puțin”. Cei de bună credință care au văzut-o atunci când nimic nu mai era de făcut, au încercat aceeași disperare ca în fața unui prieten care-ți moare în brațe. Motonava „Transilvania” a eșuat la malul gălățean, cu tot ce avea de preț în ea, cu vesela, cu tacâmurile, cu cristalurile, cu pianul din salon, cu așternuturile de mătase... „Transilvania” a fost un vis frumos al românilor, ca și sora ei geamănă, „Basarabia”, luată cu japca de ruși...

Aceste nave-surori au avut, ca niște ființe vii, o istorie fabuloasă, care merită a fi povestită.

În 1938, Carol al II-lea a semnat Decretul prin care se comandau, pentru Serviciul Maritim Român (S.M.R.), trei motonave de pasageri identice: TRANSILVANIA, BASARABIA și BUCOVINA (ultima, începând războiul, nu a mai fost construită). Licităția a fost câștigată de firma Burmeister & Wein din Copenhaga, Danemarca.

Lansarea la apă a celor două nave s-a făcut în același an, 1938, aproape imediat una după alta: la 16 aprilie „Transilvania” și la 28 aprilie „Basarabia” și ele au intrat în țară în același an, prin portul Constanța, tot una după alta: „Transilvania” la 26 iunie, Basarabia la 26 septembrie. Până a început războiul, amândouă au făcut curse pe Marea Neagră și Mediterana, recunoscute ca cele mai frumoase nave de pasageri de la acea vreme, admirate și invidiate de mulți.

Capacitatea fiecărei nave era de 146 membri pentru echipaj și 412 pasageri, cu 2 apartamente de mare lux pentru 4 persoane; 6 cabine de lux pentru 12 persoane; 8 cabine semilux pentru 16 persoane; 32 cabine cl. I-a pentru 64 persoane; 43 cabine cl. a II-a pentru 100 pers; 38 cabine cl. III pentru 216 persoane. Pentru mărfuri existau cale și magazii. Dar dacă ar fi fost modificate ca transportoare de trupe - ceea ce Doamne ferește nu s-a întâmplat! - capacitatea lor de transport s-ar fi ridicat la 1500 de persoane.

Iată cum descrie pictorul tecucean (și gălățean prin adopție) Ion Țărălungă aceste nave-surori, pe care le-a cunoscut foarte bine: «„Transilvania” și „Basarabia” erau identice până la ultimul nit! Aveau o formulă arhitectonică cu totul deosebită. Erau atât de frumoase, încât aici, la Galați, noi înnebuniserăm toți!... Coșul lor era cu totul și cu totul deosebit, de un echilibru plastic!... Navele erau, în raport cu înălțimea, un exemplu de ce înseamnă știința a compoziției. Aveau ferestre orizontale, care le amplificau lungimea în raport

cu înălțimea coșului. Ambele erau capodopere de ordin plastic! Erau de un alb perlat... Când l-am văzut pe „Basarabia”, noaptea, pe 26/27 iunie 1940, la Galați, culoarea lui era un alb ușor ocru, mat. O frumusețe!, cu dunga la coș, lată... - era raportul de secțiune de aur, între cantitatea de negru și alb a coșului. La Copenhaga, i-au schimbat nu numai coșul, ci și bărcile, care au fost montate pe grui modeme, ridicate cam cu doi metri de la chilă, ceea ce a înșeninat reducerea înălțimii coșului. Nava s-a gheboșat, s-a ridicat mai mult, în loc să fie atât de elansată cum a fost inițial. Nu era urâtă, dar nu mai era ca prima formulă, care fusese o capodoperă!”»

Nici nu intrase România în război, când motonavele noastre, „Lebedele Mării Negre”, au fost cerute de aliații germani pentru a fi transformate în crucișătoare auxiliare. Noroc că modificările la nave ar fi fost foarte mari și costisitoare și s-a decis să li se dea aliaților alte nave, iar acestea două, care făceau curse Constanța-Istanbul, să fie scoase din circulație. Și, cum nu puteau fi ascunse printre sălcii pe Dunăre, „cineva” s-a gândit să le scoată în afara țării.

La 18 iunie 1941, Motonava „Basarabia”, a ajuns cu o cursă la Istanbul și a rămas acolo cu o avarie simulată, iar „Transilvania”, care era acolo și trebuia să vină în țară, și-a anulat cursa și a rămas pe loc. Generalul Antonescu considera necesar ca până la ocuparea Crimeii, navele de comerț românesc să rămână mai departe adăpostite în porturile de refugiu. În consecință, s-a comunicat Misiunii Navale Germane că S.M.R. „Transilvania” și „Basarabia” „nu se vor pune la dispoziție pentru comandamentul Dlui General Lohr.” (conform raportului semnat de Șeful Statului Major al Marinei, C-dor Măcelariu Horia).

După căderea Sevastopolului, nori întunecați s-au îngrămădit și pe cerul Mării Negre, amenințând soarta lumii de la o oră la alta. Când a început retragerea din Crimeea și presiunea germană era tot mai mare, ce mai contau niște nave, când se prăpădeau oameni cu sutele? Au fost cerute, fiind de mai mare capacitate, pentru transportul trupelor, a armelor și utilajelor. Dar a le pune în circuit pe o mare pe care pândeau minele și submarinele rusești, era un risc pe care românii nu și-l putea asuma. Și atunci, formal s-a dat un ordin de a fi aduse navele la Constanța, după care... cu un ordin secret, venit chipurile de la Ancara, turcii le-au sechestrat în port și nu au mai putut pleca. Deși neutri, turcii ne-au ajutat atunci, poate pentru că nu vroiau să-i supere pe ruși... Le-au salvat, deși metoda întrebuițată a fost dură: au venit noaptea cu

Paul Popa

o șalupă la „Transilvania”, ancorată la mal, care alături de „Basarabia” aștepta ordinul de plecare, și, cu pistolul la tâmplă, l-au amenințat pe comandant să predea anumite piese de la motor indispensabile deplasării navei. Le-au demontat, le-au ambalat în cutii, le-au sigilat și le-au luat cu ei. La fel s-au petrecut lucrurile și la bordul „Basarabiei”. La urmă le-au spus românilor: „într-o zi o să ne mulțumiți!”...

Și au avut dreptate. Navele au rămas intacte la Istanbul și au venit în țară, la Constanța abia după război. Numai că atunci „Basarabia” a fost confiscată de ruși, ca plată de război, împreună cu alte multe nave. Pe unele le-au returnat, pe aceasta au transformat-o în motonava „Ucraina” sau „Nicolaev” și au navigat cu ea multă vreme, chiar și după „moartea” „Transilvaniei” la Galați.

În octombrie 1945, „Transilvania” și-a reluat cursele pe mare, făcând mai multe transporturi cu emigranți evrei la Haifa. Apoi, timp de trei decenii a navigat cu turiști. Datorită serviciilor sale ireproșabile, a condițiilor de confort, a înaltei calificări a echipajului, cele 412 locuri erau în permanență ocupate. Firmele turistice internaționale apelau în mod curent la nava românească pentru organizarea de croaziere.

Comandantul de navă Aurel Bratu, timonier în 1954 (secund în 1960) pe „Transilvania”, își amintea că a navigat la acea vreme pe ruta Odessa-Constanța-Vama-Dures (Albania) cap de linie, când l-a adus și pe Sadoveanu de la Odessa la Constanța. În 1960, „Transilvania” aparținea Companiei NAVROM și

făcea voiaje cu turiști străini în Merditerana, pe ruta Istanbul-Pireu-Napoli-Palermo-Africa, Tunis-Alger. Tot el povestea că, prin 1978, l-a întâlnit pe „Basarabia”, alias „Nicolaev”, la Alexandria, în Egipt: „Eram cu o navă care avea un sistem de microfon la bord și sus, pe catarg prova, era un difuzor. Strigam la băieți, de răsuna tot portul: „Vedeți să nu loviți Basarabia!” Dar ei: „Niet Basarabia, Nicolaev!” Eu insistam, dar ei o țineau pe a lor. Era la fel ca „Transilvania”, tot pasager, numai că în loc de NR avea o stemă a URSS.”

Constantin Bucur, căpitan al Căpitaniei portului Galați, fost secund pe „Transilvania” (1974-1975), ne mărturisea: «A fost o perioadă frumoasă din viața mea. Dar era deosebit de obositor! Pentru echipaj, era „criminal”! Ca secund, eu eram șeful întregului echipaj. Trebuia să mă ocup de întreținerea navei, de ambarcarea și debarcarea pasagerilor. Trebuia să-mi organizez ofițerii să supravegheze cele două scări de acces: turiștii de la clasa I-a urcau pe scara principală; cei de la clasele a II-a și a III-a urcau prin altă intrare. Aveam și sală de sport, unde se puteau ambarca și mașini. Noi o poreclisem „Bălana” pentru că, era vopsită în alb, dar i se spunea „Lebăda Mării Negre”. Era întotdeauna în concurență cu pasagerile bulgărești, însă niciodată nu ne depășeau la viteză - poate doar la confort, fiindcă ale lor erau mai noi.

Comandantul avea „din vechi” tacâmuri de argint și obiecte pentru servit din argint combinat cu

cristal... Cabinele de lux - o frumusețe! - nici una nu semăna cu cealaltă, nici una nu avea aceeași culoare cu alta. Furnirul era din lemn de cea mai bună calitate - roșu, albastru, verde... la fel cu faianța, cu covorul, cu mocheta... Avea la bord bazine de înot, sală de sport, unde se puteam îmbarca și mașini, sală de cinema, trei baruri (pentru clasa I-a, a II-a și bar de noapte) și trei restaurante, pentru fiecare clasă câte unul. Cabinele erau telefonizate, cu circuit închis, și în fiecare moment turiștii puteau lua legătura cu uscatul prin stația de radiotelegrafie. Fiecare cabină, indiferent de clasă, avea câte un ospătar care deservea pasagerii. Apăsau pe un buton și... Diferența dintre clase era doar de confort, în rest deservirea era aceeași. Șeful intendent stabilea programul și meniul în primul rând cu directorul de croazieră, dar și cu medicul de bord și cu comandantul. Pentru că directorii de croazieră - la fiecare cursă câte unul - cunoșteau turiștii și preferințele lor. Nu era însă obligatoriu ca meniul să fie primit în totalitate. La cerere, se putea servi exact ca la restaurant, orice altceva. Țin minte că aveam un cofetar foarte bun și turiștii erau încântați de dulciurile care se serveau la bord.

Eram foarte apreciați de turiști pentru seriozitatea cu care încercam să-i înconjurăm pentru a se simți cât mai bine la bord - dovadă că nu am avut în tot acest timp nici o reclamație. Deși avea 402 locuri, nava pleca de obicei cu 420-430 de pasageri, excedentul odihnindu-se pe punte, pe șezlonguri. De când începea sezonul de vară la Mamaia și până în octombrie târziu, „Transilvania” era închiriată de firma de turism „Neckermann”, numai pentru excursii Constanța-Istanbul. Turiști străini, de toate naționalitățile, își cumpărau un bilet, în care, pe lângă cazare și masă pe Litoralul românesc, aveau inclus și un voiaj cu „Transilvania”. Cu români s-au făcut voiaje numai până în 1970.

Dacă trebuia să plecăm în voiaj la ora 16,00, la ora 16 fix nava se desprindea de cheu și la 16,30 era în mare. Eu aveam obligația să urmăresc mersul navei, în așa fel încât la ora 18,00 să intrăm pe Bosfor, ca la ora 19,00 să acostăm la Istanbul. Aveam contracte ferme cu firmele de turism, pasagerii aveau program strict și nu puteam noi, echipajul, să le dereglăm programul. La ora 19,00 îi așteptau autobuzele pe mal. Dacă ajungeam mai devreme, trebuia să reduc mașina. Dar erau și momente când trebuia să-l oblig pe șeful mecanic să facă tot ce putea ca să mărească numărul de turații la motor, ca să ajungem la ora stabilită.

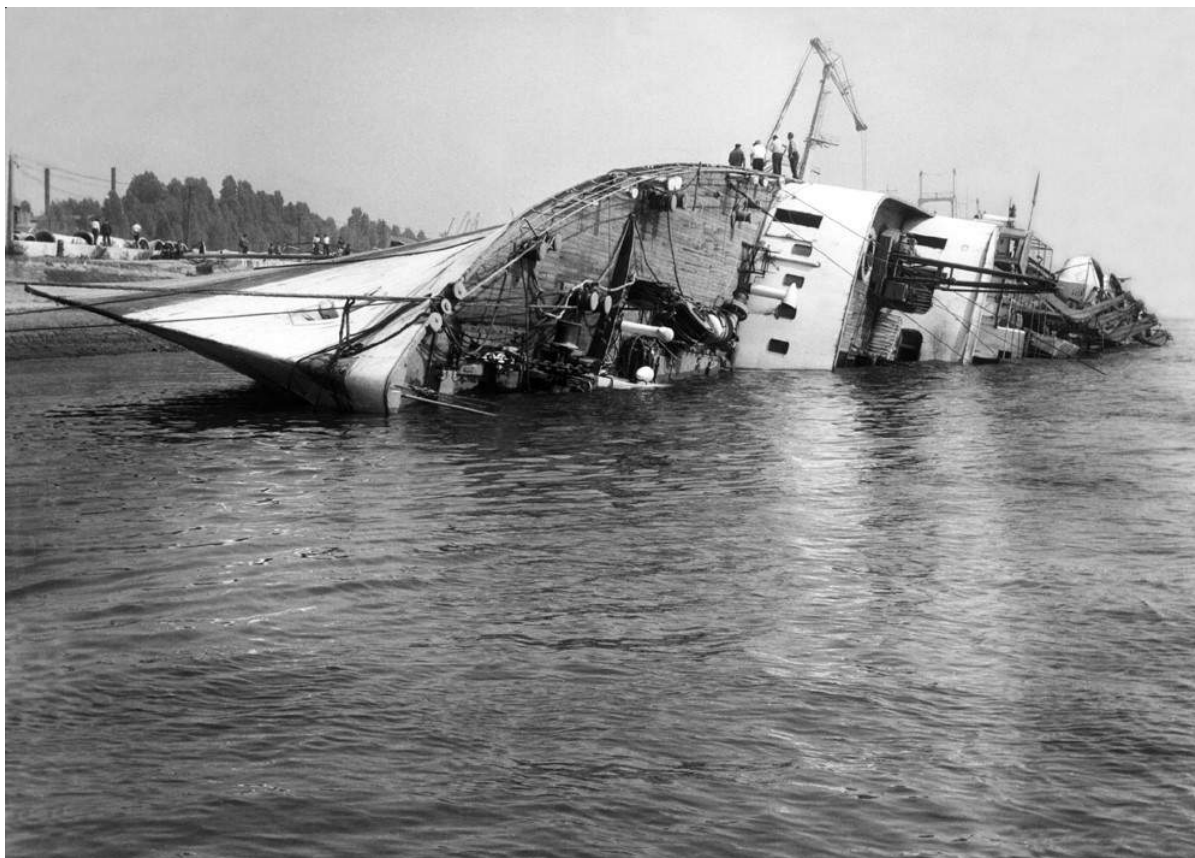
Masa de seară era în jurul orei 20,00. După aceea pasagerii mergeau în baruri sau dacă voiau să vadă filme intrau în sala de cinema. Dacă nu, în sala

de sport, unde jucau ping-pong. În barul de la clasa I aveam un salon unde se dansa. Aveam acolo și un shop. După ora 22,00 intrau în barul de noapte, unde aveam aer condiționat și se simțeau extraordinar de bine. Și ajungeam la Istanbul. Așa că cei care nu aveau locuri în cabine, dacă apucau să doarmă 2-3 ore pe șezlonguri! Dimineată plecau în oraș, după amiază mergeau la cumpărături în Bazar sau oriunde voiau, iar seara aveau programat un pahar de băutură și alune, la un bar de noapte. Spre miezul nopții îi aduceau autobuzele la vapor. Acolo intrau în alt bar... Noaptea târziu plecam spre Constanța și ajungeam a doua zi, la prânz. Așa că... n-aveau timp să se odihnească!

La Veneția, de exemplu, mergeau zece persoane, debarcau și se întorceau zece persoane și o sută de bagaje. Aveam mesagerii pentru poștă, pentru coletărie, dar specificul era navă de pasageri. Cu ea am mers prin Sicilia, pe foarte multe insule, Palma del Majorca...

După închiderea sezonului de excursii la Istanbul, nava era închiriată de firme turcești: „Tura Turist” și „An Tur” (mai rar, de „Nekerman”). Făcea înconjurul Mării Negre și al Mediteranei, în voiaje de câte o lună, de la sfârșitul lui octombrie până în ianuarie, ultima călătorie incluzând și petrecerea Revelionului pe navă. Mergeam până la Gibraltar, nava nu avea voie să iasă în ocean, zona de navigație fiind limitată.

Noaptea mergeam, dimineața eram în câte un port. Rar navigam câte două zile. De exemplu, plecam din Constanța, la Istanbul ambarcam pasagerii și primul port era în Grecia. Apoi mergeam la Nissa, de unde pasagerii plecau cu autocarele la Monte Carlo. Aveau acolo de petrecut o seară la Cazino sau fiecare unde voia. Apoi se vizita Monaco, castelul cu împrejurimile. Pe urmă Barcelona. Sau mergeam în Italia, la Veneția, prin Palma del Majorca, Sicilia, Corsica. O luam apoi pe partea de nord a Africii: Libia, Liban. La Beirut am fost o singură dată, apoi au început acolo ostilitățile și nu ne-am mai dus. În schimb, mergeam în Libia. Revelionul 1974-1975 l-am petrecut pe navă. Eram la Haifa, în port. Regula stabilită de comandant era că el avea obligația să petreacă Revelionul cu pasagerii, așa că, la ora 24, după ce își spunea spiciul și felicita pasagerii cu ocazia Anului Nou, venea la echipaj și făcea cu noi același lucru, rămânând în mijlocul echipajului. În acel moment eu trebuia să mă duc la pasageri. Sigur că... abia așteptam. Nu îmi aduc aminte cum îl chema pe șeful de orchestră, dar dizeuză era doamna Gigi Marga. Era foarte apreciată de pasageri, cu toate că la vremea aceea avea peste 40 de ani. După ce s-a luat „Transilvaniei” avizul de navigație, nimeni nu a mai preluat aceste curse. România nu

mai are o navă maritimă de pasageri. Deci, „Transilvania” a rămas un unicat.

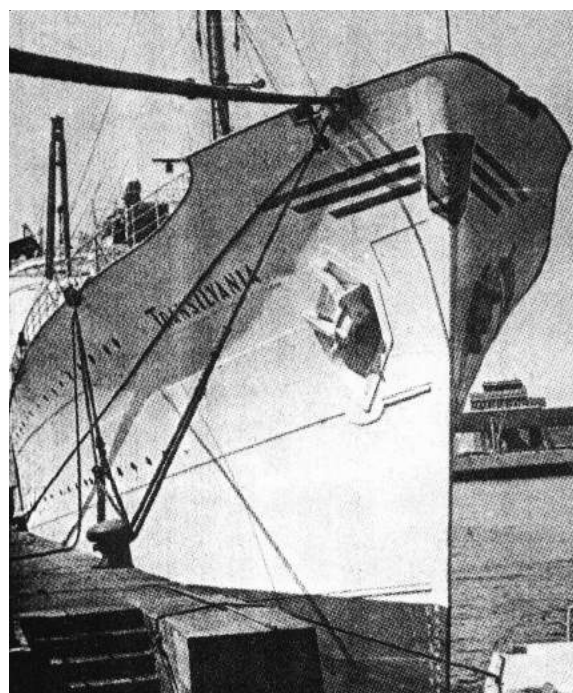
După 1975, fosta conducere IEFM NAVROM Constanța a hotărât ca „Transilvania” să nu mai navighe, întrucât avea unele probleme cu punțile, cu instalația electrică și cu cea sanitară. Reparația capitală la o navă de pasageri era și este foarte costisitoare. Era navă veche și a fost scoasă din navigație, urmând ca Marina militară să o ia, sau nu, pentru a o transforma în navă-școală. Dar nu s-a întâmplat acest lucru. A stat un timp pe litoral, apoi a fost adusă la Galați, unde aștepta... nu se știe ce. Să fie reparată? Dar niciun șantier naval românesc nu se grăbea s-o facă. Să fie dusă în străinătate pentru reparații, cum a mai fost? În niciun caz! Costurile erau prea mari! Să fie făcută restaurant, nu, că era prea mare... Să fie lăsată să ruginescă, la fel ca cele de pe Canalul Măcin? Sau...

Până să se gândească „greii” marinei maritime românești (că cei fluviali se dădeau la o parte) ce să facă cu frumusețea aceasta de navă, ea singură și-a dat obștescul sfârșit, culcându-se pe o parte. Un colos ce nu mai putea fi ridicat... cu nicio macara.

Se uitau cu jale la ea, cu frică să nu afle „șeful” cel mare... Și, într-o bună zi, au tăiat-o la jumătate, să nu se mai vadă din Dunăre, că strica peisajul. Într-un final, după mulți ani, a fost scoasă din mâl și cealaltă jumătate și...dusă la fier vechi.

Aceasta este povestea frumoasei „Lebede” care a murit de tânără, la numai 41 de ani... Pentru o navă, însă, această vârstă este venerabilă. S-a născut în 1938 la Copenhaga, a fost botezată la Constanța, a cutreierat toate porturile Mării Negre și ale Mediteranei, pentru a-și găsi sfârșitul, acum 52 de ani, la Galați.

O navă, nu o ființă vie. Dar de ce n-o putem uita oare?...

REVISTA OFICIULUI NAȚIONAL DE TURISM DIN ROMÂNIA (O.N.T. SEPTEMBRIE 1938)

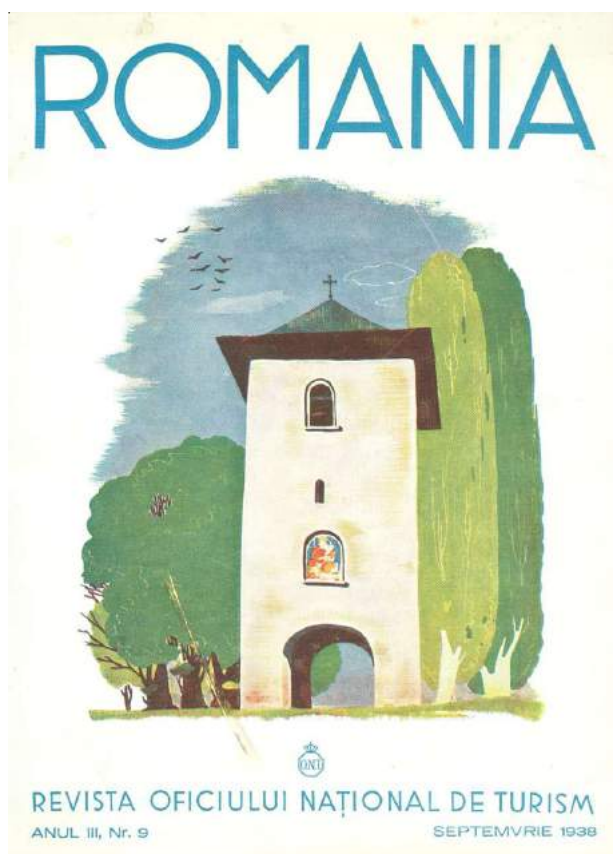
Radu MOȚOC

Revista O.N.T. septembrie 1938

Fiind o revistă de turism, în numărul din septembrie 1938 a fost ales un subiect interesant legat de PEISAJUL TURISTIC DIN ROMÂNIA. Acest articol, frumos ilustrat cu 22 de fotografii, a fost redactat de Vlaicu Bârna, din care am selectat unele pasaje și fotografii:

„Faptul că România n-a ajuns încă o țară cu renume turistic nu se datorează lipsurilor de ordinul bogățiilor naturale și nici de un neajuns de climă. El se explică numai printr-un deficit de inițiativă, căruia i-a urmat o frumoasă campanie de înfăptuiri, azi în plină desfășurare.

Fig. 1 Coperta revistei O.N.T. din septembrie 1938

În ultimii patru ani au crescut casele de adăpost pe înălțimile cele mai trufașe, s-au marcat drumurile și potecile pe acolo pe unde numai turmele străbăteau și unde pașii turistului s-au condus după călăuză stelelor și a ciobanilor. În stațiunile din depresiunile lanțurilor de munți, s-au amenajat adăposturi speciale pentru sporturile de iarnă, încurajându-se prin aceasta industria

hotelieră din acele locuri. Pe litoralul mării au fost construite hoteluri cu instalații moderne. Pe pământul virgin al Deltei Dunării au luat ființă câteva cabane. În pădurile virgine de sălcii mișună aproximativ 500 de specii de viețuitoare. De la Delta până la Ekrene, apare peisajul dobrogean, de o culoare specifică. Cu păduri mari, cum este Karaorman și Letea, cu stânci de granit la Jacobdeal, dealurile dela Greci și Turcoaia, lângă Măcin.

Înrudită, în configurația solului, este câmpia dintre Prut și Nistru. Regiune de stepă cu pământ excelent pentru plugărie, mlaștini în regiunea Bălți și așezări gospodărești înfloritoare pe dealurile de lângă Chișinău, vestite în podgorii.

Ar fi nimerit să spunem că peisajul specific al depresiunii îl constituie satul românesc. În el se întrunesc aspectele de viață colectivă, cu un cadru sălbatec al naturii, mereu în transformare, după necesitățile vieții și după formele de creație ale geniului popular, care își definește, cum susține filosoful Lucian Blaga, un stil.

Turistul va trebui să treacă sfios, cu un sentiment de înaltă cuviință pe lângă aceste așezări, unde poate surprinde mai ales peisajul vital, în formele lui temeinice, tradiționale. Arta populară care se întâlnește aici, concretizată în cusături, încrustări în lemn, ceramică și cântece, reflectă peisajul și sensibilitatea poporului.

Fig. 2 Iacobeni – Bucovina

Însă peisajul muntelui românesc nu este uniform. Izvoarele și peșterile, lacurile vulcanice și blocurile de rocă tare dau aspecte diferite munților noștri, între

peșteri, adevărate capodopere ale naturii, amintim Scărișoara din Apuseni, Dâmbovicioara, Ialomicioara și Polovraci. Lacul Sfânta Ana, pe Harghita, este una dintre marile creații ale naturii, după cum lacul Roșu (Ghilcoș), lac tectonic, format prin surparea unor văi, oferă în ambianța peisajului o adevărată comoară. Cheile Bicazului și Valea Jiului, sunt încă două prilejuri de aleasă desfătare, de rară emoție.

Muntele este interesant pentru delectarea ochiului și pentru odihnă în toate anotimpurile. Toamna, muntele e singuratic. Pentru că vânătorul nu ține seamă de capriciile muntelui, de sprijin îi stau casele de adăpost sau colibele păstorești, părăsite, unde noaptea și pe vreme rea se petrece timpul agreabil lângă un foc și o ploscă de rachiu. Natura imită opera de artă - spunea Oscar Wilde. Observația e valabilă nu numai pentru știința esteticii, unde este menționată. Ea ne atestă că natura are fantezia ei creatoare.

De unde, dacă nu din jocurile unice ale naturii, se trage pasiunea marilor scriitori români pentru peisaj? Eminescu și Coșbuc, Al. Odobescu și Duiliu Zamfirescu, M. Sadoveanu și Topârceanu, Mateiu Caragiale și Ion Barbu, Cezar Petrescu și Lucian Blaga, I. Agârbiceanu și Panait Istrati, - iată cei mai inspirați din rândurile zămisliților de duh, iată marii pictori ai peisajului românesc, trecut demult în eternitatea de bronz a cuvintelor măiestre”.

Urmează un alt articol intitulat **CELE MAI FRUMOASE DRUMURI DIN ȚARĂ**, care este redactat de Emanoil Bucuta.

Fig. 3 Troița din Muscel

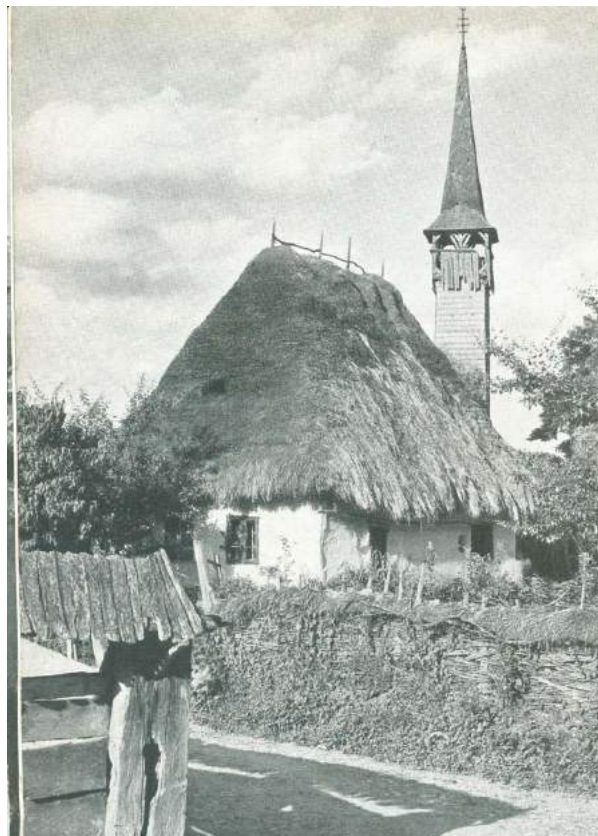

Un alt articol semnat de Al. Bădăuță este intitulat **PE VALEA IADULUI**. Din acest material semnalăm câteva pasaje legate de ritmul în care se descoperă valorile de patrimoniu național:

„România care se ascunde este profund o realitate. Marele public de la noi nu a descoperit marea, de pildă, decât în ultimii 10 ani. Mănăstirile Olteniei sunt frecventate și de mai puțin timp. Acelea ale Bucovinei nu au decât cel mult cinci ani de notorietate mai amplă. Ținuturile de mare spectacol turistic, cum este Maramureșul și Țara Oașului, sunt și azi destul de rar străbătute”.

Un bun prilej de a face o reclamă de a naviga cu motonava Transilvania, a fost un eveniment petrecut de Ziua Marinei din 8 septembrie 1938. La acest eveniment a avut loc ceremonia de botez a navei, unde au participat: M.S. Regele Carol al II-lea, Marele Voievod Mihai și membrii Guvernului României. Prezentarea acestui eveniment a fost frumos ilustrată cu 14 fotografii din acea perioadă.

Fig. 4 Biserica din Săcălășeni

Această motonavă a fost construită în Șantierul Naval Burmeister & Wein din Copenhaga și a fost finalizată în data de 11 iunie 1938. Avea un echipaj de 156 membri și putea transporta 412 pasageri. Plecarea în prima cursă regulată pe linia Constanța-Alexandria-Haifa-

Beirut-Pireu-Istanbul-Constanța a avut loc în data de 13 septembrie 1938.

La izbucnirea Războiului mondial, navele Transilvania și Basarabia au poposit în Bosfor până în dec. 1944, când au fost luate de URSS drept despăgubire de război. În oct. 1945, nava de pasageri Transilvania a transportat emigrați evrei la Haiffa, Israel. În perioada 1962-1963, a fost reparată și modernizată în șantierul unde a fost construită. A fost scoasă din serviciu în anul 1975. După patru ani de amânări, nava a fost adusă la Galați ca să fie reparată, dar în data de 9 sept. 1979, s-a răsturnat în Dunăre, din cauza scăderii nivelului apei și a unei administrări deficitare. În anul 1983, s-a inițiat tăierea navei, care s-a finalizat în anul 2008.

Fig. 5 Ziua Marinei

Revista din septembrie 1938 prezintă și un interesant itinerar de toamnă consacrat Deltei Dunării. Articolul

este însoțit de o superbă hartă a Deltei, ca îndreptar turistic. Este pomenită Mănăstirea Cocoș, întemeiată la 1832. La 7 km de Niculițel, se află Schitul Sauna, fondat pe la 1880 de călugării veniți de la Mănăstirea Celic-Dere.

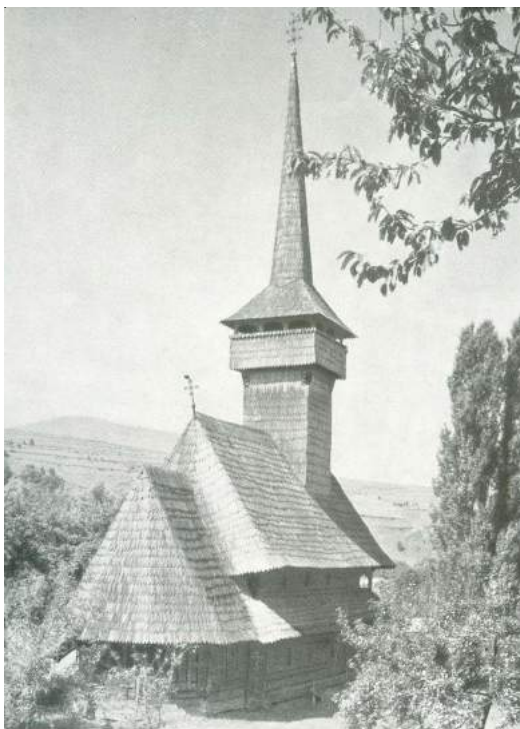

Fig. 6 Biserica de lemn din Borșa

În finalul revistei, sunt prezentate marcajele cu triunghiul roșu, linie orizontală albastră și linie verticală albastră pe lanțul Munților Ezer-Păpușa Muscel. Nu sunt omise Taberele Străjerești de la munte și mare.

ENIGME ȘI RITUALURI TEATRALE

Octavian MIHALCEA

Într-un volum total ieșit din comun, *Vremurile se scriu în jurnalul unei pisici sălbatice* — poem teatral incomod și chiar bizar (Art Creativ, București, 2021), Daniela Toma ne face părtașii unor situații ce pătrund cu vigoare într-un spațiu interior plurifațetat, mereu dispus la metamorfoze și reevaluări menite a evidenția o diversitate surprinzătoare. Discursul poetic nu exclude scindările, treceri bruște în cheie suprareală de la o problematică la alta, totul pe fondul estetismului care poate integra toate discontinuitățile. Oglinzile redau modificat extrase dintr-o cavalcadă a senzațiilor. Irumperile ideatice au frecvență susținută, consecință a nevoii acute de comunicare creatoare. În cartea Danielei Toma, spectacolul alterității aduce aminte de visul unei fugi printre tablouri famelice. Coabitarea Fraților Karamazov cu o partitură beethoveniană marchează aspectarea inconștientului întru fantezie hipertrofiată: intervenția unei partituri beethoveniene sosește la timp/ și e reluată mai apoi de fiecare plan matur sau imatur al/ simțurilor/ /frații karamazov adaugă acestei coabitări o victorie/ parțială, fără să urce însă la fantezia pur-sânge/ total derutantă care se întrevădea// de aici încolo va înota numai scrisul de mână, devenit/pe loc mândru de rolul său în formație. Citind acest poem atipic simțim cum pe lângă glisează carismatic măști puțin cunoscute, aștrii clădiți pe sinteza dintre straniețe și dansul cromatizat al imaginilor. Adeseori, soarta umbrei pune în evidență pasaje dăruite revelației. Persistă atmosfera de ritual cu senzori profund variabile, trepte către ființa unui clopot mereu deschis spre nemărginire. Imersiunile nocturne proprii Danielei Toma determină viziuni ale adâncimii. Întâlnim și puternice clivaje ale simțurilor, pătrunderi printr-o clepsidră din proximitatea ferestrei. Nu de puține ori, nălucirile iau valori apodictice. Imaginarul autoarei are în vedere abisuri subconștiente cu tentă crepusculară. Misterul unor vechi ipostaze consonează cu o imperioasă nevoie de iubire, de tușe pasionale ondulatorii. Intuiția fluidă se dovedește a fi primordială: alteori, aceleași aripi îmi îngroapă adânc sângele/ într-un perete lichid,/ trupul știut, trupul neștiut și trupul întins peste gustul/ meu, toate se luminează. Statura înaltă a regenerării e însoțită de omnipotența lui Eros și Thanatos.

Turnul lui Nerval veghează inerentele mutații ale vibrației lirice. Câteodată cutremurătoare, aceasta marchează pluralitatea prezentelor alchimizării scaldate de flăcări. Fracturările și redimensionările dau

amploare unui areal liric vast. Aici nu sunt norme, evanescența fiind omnipotentă. Libertatea punerilor în scenă se dovedește a fi de-a dreptul covârșitoare. Această lucrare aparține a Danielei Toma face din principiul ambiguității un “modus vivendi”, determinând cititorii să-și extindă orizontul imaginației. Metaforele

și ideile aspectate filosofic se află în continuă expansiune. Pare că suntem conținuți de o gigantică pictură surrealistă ce își modifică programatic structura. Toate semnele duc spre un tip de ființare poetică în zig-zag, unde sunt posibile multe : și dacă uneori ies din ființa mea fără să știu și/ trec prin lumi care nu se sfârșesc, e pentru că memorez/ strigătele peretelui fals cu pofta multiplicată a gurii și a somnului. Predomină salturile iraționale,

Îmbinate cu fermecătoare accepțiuni esoterice. În apă se ivesc spectre fascinante, detalii ale unor viziuni debordând de pasiune. Numeroase trăiri lirice s-ar putea revendica din zodia

delirurilor creatoare. Sunt și situații intermediare, acolo unde viața și ce-i dincolo de ea posedă intensități meandrice. Iată una dintre puținele certitudini: nu mă îndoiesc că într-o parte din mine se ascunde/ o pasăre care se preface că e om. Odată cu poemul Danielei Toma plutim pe aripi gigantice spre fotografii ale enigmei, apropiate fiorurilor incandescente. Sângele este mereu în centrul unor împrejurări inițiatice, spectacol selenar ascendent. Figura lui Van Gogh ar putea patrona prezentele evaziuni estetice: chiar semeni cu câinele meu,/ arăți de parcă ai fi fost alungat din tabloul lui Van Gogh,/ ai risipit în toate direcțiile notele de protest ale/ lumii, un fel de alertă a obișnuinței, un albastru absurd,/ fără ureche,/ fețele acelea cu mască și cu riduri crescute pe îndelete/ între anumite ore și în formație de minus trei. Cu adevărat impresionant imaginarul luxuriant caracteristic acestei cărți a Danielei Toma. Versatilitatea sensurilor se transformă treptat în fluide visătoare intens colorate. Uneori, aceste necuprinderi sunt oglindite într-un ochi de gheață. Aparența de dicteu automat a prezentei scrieri propune introspectarea imaterialității, zidire fecundă a incertitudinii. Următoarele versuri pot să ilustreze o zonă esențială a volumului: un decor chopinian, o voce alienată și o ploaie de stele/ devin borne pentru măsurarea timpului nostru,/ nemiloasă se transformă curgerea lui// și nu trebuie să mă corectez pentru că umbra-mi/pictează deja un soare de lemn fără spătar/ ca pentru un singur și nebănuit cutremur...

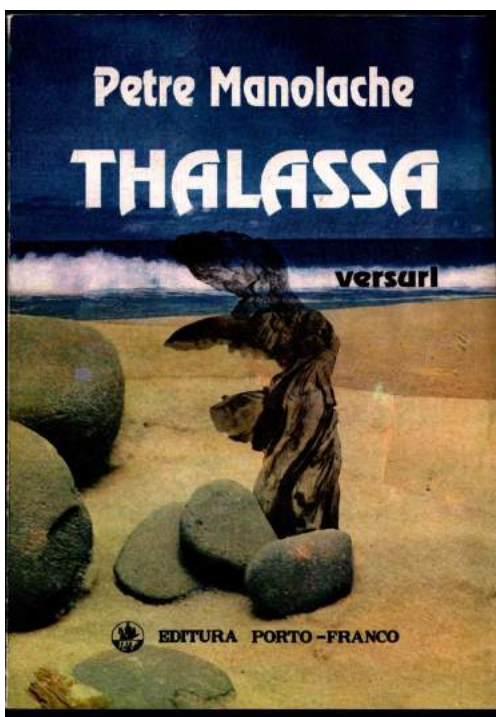

Clasicism și melancolie

Petre Manolache se află la a patra sa carte de poezie după **Asemenea păsărilor** (Ed. Junimea, 1982, debut editorial în casetă colectivă), **Înfățișarea unei unde** (Ed. Junimea, 1990, sonete), **Descrierea sufletului** (Ed. Porto-Franco, Galați, 1990), iar acum **Thalassa** (Ed. Porto-Franco, 1995). Interiorizat și discret, ajuns în plinătatea vârstei și experienței poetice, Petre Manolache face impresia unui personaj descins parcă din piesele lui Mihail Sebastian. Iată-l întors dintr-o călătorie în Grecia, covârșit de luminozitatea crepusculară a spiritului clasic, din nou roditor într-o carte de poezie, căreia i-a spus macedonskian Thalassa - Totul

respiră aici de măreția mută a formelor perfecte „Ga într-un poliedru de cristal”, în care „infinitele, geometrii măresc densitatea/enigmelor, toate dispersând în noi halucinante/ imagini” (Poliedru de cristal), halucinante prin plasma veșnic mișcătoare a apelor primordiale ale mării mitice, numa vieții și morții deopotrivă, învâluind însăși divinitatea: „El lasă Marea să-L spulbere,/ să-i soarbă/spiritul să fie ea însăși – devastatoare./tenebroasă, limpede, răvășită, tandră./unică, desăvârșind lucrul divin, lăsând/muritorii doar cu ei înșiși, cei puternici/ devenindu-I supuși, pe cei slabi/ aruncându-i neantului” (Umbra mării). Cred altminteri că aceasta-i cutezanța estetică cea mai personală în abordarea străvechii teme - spiritualizarea apelor mării, până la a face din Thalassa un lăcaș ontologic, vâl al dumnezeirii: „dacă într-o zi te-ai uni cu marea/ ai sfârâma umbra corăbiei și ai înghiți/ sufletul ei, un moment s-ar auzi țipătul icoanei desprins de pe chipul icoanei/ desfăcut ca un sâmbure universal”.

Marea e în cer și cerul e în mare. Între ele, clepsidra timpului uman; „Între mare și cer invizibila clepsidră/ între noi curge încet și perfid nisipul nopții/ între aripi ființa devine aer/între cuvinte începe furtuna prevestitoare a clipelor”(Mare și cer). Marea e visul de nepătruns al lumii cu care doar un Homer s-a putut identifica prin călătoria labirintică a lui Odiseu: „Marea/era propria lui ființă/ și-n acel întuneric/toate

cuvintele/și deschideau/lacrimile” (Nimeni nu știe cum visează marea). S-ar putea face interesante speculații în legătură cu marea și visele, în sens bachelardian. Aidoma, se insinuează o „psihanaliză a focului” când e vorba de alte repere ale Greciei clasice: „Este o taină acolo - Aphrodite - părul ei viscolit de nașterea visului/„acele focuri telurice, cuprinzătoare și/ reci freamătul luminii în interiorul/templului sacru...” (Taină). Uneori accentele ritmice devin eminesciene, marea atrage cu disperare și brutal, chiar și-n acorduri de „celeste muzici”: „amurg adânc teluric, dumnezeire oarbă/ ce s-a deschis năpraznic,

în sine să ne soarbă” (Thalassa).

Drama poetului modern e că spiritul politic al Greciei nu se transformă aidoma, ci naște anxietăți pentru o lume iremediabil pierdută. Paradoxal, marea Greciei senine nu înseninează Contemplatorul e singur și învins, căci experiența lui primară e livrescă: „Într-o bibliotecă - sălbătic și strivit/de absență mă micșorez până la dispariție ascult cum lumânarea plânge disperată/murind lângă chipul Maicii Domnului”, (Strivit de absență). Există între poemele lui Petre Manolache chiar și o „spovedanie pentru învinși” de tonalitate gravă, „panaitistratiani”, „Suntem învinși, suntem la capătul puterilor/și tu ai gust de cer iar noi de flacăra/ tu ești singur iar noi însingurați/ să nu ne întrebăm de unde venim.” (Aceeși neliniște): Suferința și disperarea bine „temperate” par să fie calea maturității, ca mesaj creștin ultim al cărții lui Petre Manolache. E un mesaj credibil grație maturității artistice la care a ajuns autorul și care – îl salvează de primejdia vetustității închiderii în forme clasice.

Este „templul enigmatic” al artei, biruitor al morții: „Phydias s-a zidit împotriva morții/spre a-și păstra duhul divin/tu ești nașterea, sâmbure plin de mireasmă/și de durerea iubirilor plin”. (Templul enigmatic). Aidoma, poetul se zidește în vers, reușind în Thalassa să înlăture ispita poeziilor de prisos, pe care altădată nu și-o putuse reprima până la capăt, chiar dacă și-n acest ultim volum Petre Manolache nu este egal cu sine peste tot.

70. PAS CU PAS*

Ghiță NAZARE

Scriitorul și jurnalistul băcăuan, Cornel Simion Galben, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Galați-Brăila, s-a născut la 28 decembrie 1950. A absolvit Facultatea de Ziaristică (1979) și mai multe cursuri de administrație și management. De-a lungul timpului a îndeplinit diferite funcții, inclusiv de redactor-șef, în redacțiile mai multor ziare (Steagul roșu, Deșteptarea, Adevărul, Azi, Monitorul de Bacău) și reviste (Credința ortodoxă, Vitraliu, Glasul monahilor, Cadran cultural), a avut calitatea de consilier superior la Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Bacău și consultant artistic al Ansamblului Folcloric „Busuiocul” din Bacău (și în prezent). A publicat peste 30 de cărți, debutând în 1993 cu Enescu etern, Editura Quadrant Press, București, iar cel de-al 33-a volum, 70. Pas cu pas, i-a apărut la Editura Amurg sentimental, București, 2021.

Prolificul scriitor băcăuan, membru al U.S.R., Filiala Galați-Brăila, Cornel Simion Galben, a lansat pe piața cărții, la începutul acestui an, cel de-al 33-lea volum, 70. Pas cu pas. Titlul cărții are semnificații personale: al 70-lea an al vieții, început în 29 decembrie 2019 și împlinit în 28 decembrie 2020. Cartea este, de fapt, cel de-al optulea Jurnal al autorului dintr-o decadă a vieții, după: Ieșirea în lume (2012), Ultima sută (2013), Primul prag (2014), 1000 de pași (2016), Zile de trecere (2017), Pe față și pe dos (2018) și Sunt un fiu risipitor (2020). Cornel Galben își intitulează, nu întâmplător, Argumentul volumului Pandemice, justificând faptul că viața, în mod deosebit cea socială, a fost influențată, în ultimii ani, de o „pandemie închipuită și statuată de guvernanți, senzația că ești arestat la domiciliu a fost cea mai apăsătoare.” (p.5). Este dreptul fiecăruia să gloseze pe o anumită idee, pe un anumit mesaj, considerând că aceasta este o formă de manifestare a unei democrații pe care și-o dorește fiecare dintre noi.

Citindu-i volumul, considerăm că scriitorul nu a făcut un sacrificiu, așa cum pare a sugera chiar în Argumentul despre care am amintit: „Am făcut-o însă nu totdeauna cu tragere de inimă și mai mereu în detrimentul altor activități benefice, cum ar fi bunăoară lectura (tocmai lectura, căreia Cornel Galben îi acordă un timp generos!), capitol ce a avut de suferit, chiar dacă numărul paginilor de carte citite în acest interval - deci un an - a ajuns la 5074, iar al celor consultate

în tot felul de publicații culturale, la 33.442” (draconică statistică!). Din fericire, cele peste 200 de pagini ale acestui volum ne pun în evidență un OM, fie el atât de rodnic într-ale scrisului, care trăiește o viață bogată, autentică, cu bucuriile și dezamăgirile ei, cu succese și insuccese, cu satisfacții și insatisfacții, manifestându-se plener în Cetate.

Volumul 70. Pas cu pas continuă bilanțul unei vieți dedicate scrisului, culturii, de către cunoscutul scriitor băcăuan, alături de ceilalți confrăți din arealul moldav. Cornel Galben dovedește o putere de muncă extraordinară, cele 33 de cărți fiind cel mai evident argument în acest sens, un succes obținut cu prețul unor sacrificii personale. Cornel Galben excelează prin capacitatea de informare și documentare, exprimată magistral, în mod deosebit, în volumele de Jurnale și de Personalități băcăuane.

Cu toate acestea, Cornel Galben este într-o continuă competiție cu el însuși, fiind adesea nemulțumit chiar de rezultatele propriei munci, de faptul că nu a făcut cât și-a dorit. Adesea face din noapte zi și din odihnă plăcere de muncă. Chiar cronicarul are consemnări de genul: „Încă o noapte aproape albă și o zi chinuită” (p.13), fiind chiar dezamăgit de faptul că „nu mai am plăcerea lecturii ca altădată” (p.19). Se trezește și se apucă de lucru la ora 0,19 sau la 0,59 sau la 1,19, consemnări care pot fi peste puterea de înțelegere a unui om. Mai mult, alteori, când rezultatele nu sunt pe măsura așteptărilor,

Cornel Galben consemnează că a avut „o noapte aiurea” sau că a fost „încă o noapte ratată și firesc, a urmat o zi în aceeași notă” (p.14).

Evident, Jurnalele lui Cornel Galben sunt greu de concentrat în câteva pagini sau expediate cu ușurință, fiind tentat să comentezi însemnările fiecărei zile/noapți. Ca urmare, încercăm să deslușim câteva repere ale conținutului Jurnalului supus atenției, cel de-al optulea, care coincide cu anul 70 al autorului. Cornel Galben lucrează, alternativ, pe mai multe paliere: editează revista Cadran cultural; colaborează cu materiale la un mare număr de reviste de cultură din Bacău și din țară (Ateneu, Plumb, Bacău Press, Credința ortodoxă, Antares, Pro Saeculum, Expres cultural, Actualitatea literară, Spații culturale, Sportul băcăuan, Meridianul Cultural Românesc, 13 Plus etc.); este prezent la manifestări culturale organizate de instituții de profil din Bacău și din județele Moldovei, având contribuții profesionale la temele abordate; conversații profesionale cu zeci de confrăți din toate spațiile culturale românești și, nu în ultimul rând, este un pasionat cititor, lecturând mii de pagini de carte sau de reviste.

Din lectura acestui volum răzbat, deopotrivă, bucurii, satisfacții, împliniri, cât și dezamăgiri, regrete, temeri ale autorului. Câteva exemple sunt edificatoare:

Cornel Galben este marcat de ideea că nu va mai fi posibil „cumulul pensiei cu salariul” (p.19); este nemulțumit că de 15 ianuarie 2020, de Ziua lui Eminescu, a lipsit „efervescenta de altădată”; este dezamăgit că, de 1 Mai, „în loc de ieșire la iarbă verde, arest la domiciliu și muncă alandala, care e posibil să nu-mi folosească la nimic” (p.85); că Ziua Republicii, 30 Decembrie, a devenit „ziua goanei după aprovizionare” etc.

Cea mai mare parte dintre consemnări au însă valențe pozitive, oferindu-i autorului satisfacții deosebite: fiind un împătimit creștin practicant, se bucură, duminică de duminică, de participarea la Sfânta Liturghie oficiată la Biserica „Sfânta Treime”; reîntâlnirea, după mulți ani, prin intermediul Facebook-ului, cu graficiană Mariana Ioniță (Cibi), refugiată în Austria, care-i mulțumește semnatarului Jurnalului pentru articolul care a reprezentat pentru ea „licărul de speranță și încredere, apoi motivația să mă întorc la desen și grafică” (p.37); întâlnirile profesionale cu personalități reprezentative ale scrisului și culturii românești: Constantin Călin, cu care se pare că are o relație privilegiată, Petre Isachi, Dumitru Brăneanu, Valeria Manta Tăicuțu, regretatul Corneliu Antoniu, Gabriela Melinescu, Dan Petrușcă, Cristina Ștefan, Passionaria Stoicescu, Culiță Ioan Ușurelu, președintele Festivalului Internațional de Creație „Vrancea literară”-2020, de la care a primit Premiul special al juriului pentru volumul „Convorbiri fără adiționale” (p.186) etc.; elaborează fișe pentru un nou volum de Personalități băcăuane; vibrează la victoriile tenismenelor noastre la marile competiții, Simona Halep, Sorana Cîrstea, Monica Niculescu, Irina Begu, Irina Bara, Mihaela Buzărnescu, Ana Bogdan, Patricia Țig etc.

În afara faptului că volumul 70. Pas cu pas reprezintă un exercițiu de istorie personală, autorul fiind un meticolos cronicar al vremurilor trăite zi de zi, oferă cititorului o mare bogăție de informații - date statistice, nume de personalități, instituții și activități, în mod deosebit din sfera culturală. Cornel Galben este un reprezentant din elita al Cetății băcăuane, care merită respect și recunoștință. Parcă și numele editurii- Amurg sentimental - vrea să însemne un omagiu adus lui Cornel Galben la cei 70 de ani de viață.

***Cornel Simion Galben, 70 Pas cu pas, Editura Amurg sentimental, București, 2021**

Cu bucurie si recunoștință, la ceas aniversar Galați, orașul meu - 7 ani

În vara lui 2014, am aflat despre un grup de gălățeni care, din dragoste pentru orașul lor, se pregăteau să înființeze o asociație. Întâlnirea mea cu acest grup a fost șansa de a cunoaște mai bine Galațiul - prin oamenii dedicați cauzei lui!

Veniseam aici, cu peste 50 de ani în urmă. Aici devenisem studentă, ingineră, soție și mamă; aici mi se împlinise visul de a fi profesoară și tot de aici, ieșisem la pensie...Totuși, simțisem mereu că încă tânjesc după locurile dragi ale copilăriei și adolescenței; ocupată mereu, nu-mi găsisem timp să descopăr ceva deosebit care m-ar

face să cunosc, cu adevărat, Galațiul - ca pe un Oraș al Meu...

Asociația mi-a oferit prietenie și încredere; am avut multe de învățat în cei șapte ani: despre trecutul și prioritățile prezentului - despre ce îmi doresc gălățenii pentru viitorul prosper al acestui vechi port la Dunăre.

La ceas aniversar, doresc să îmi exprim bucuria și recunoștința pentru

cei șapte ani frumoși de colaborare; să împărtășesc cu colegii mei și cu cititorii revistei câteva amintiri din primul an de existență a asociației...

Asociația Galați Orașul Meu - file de jurnal 2014

Recitesc cele trei documente care constituie actul de naștere al asociației: actul constitutiv, statutul și atestarea, cu data semnării acestora.

Emoțiile de la prima noastră întâlnire, la cabinetul avocatului - se aseamănă cu cele dintr-o primă zi de școală la clasa a I-ii : nu cunoșteam pe nimeni, în afară de ziarista Angela Ribinciuc și de Bogdan-Radu Brînzan, președintele Asociației. Primii cu care am vorbit atunci, au fost doamna Ioana Stoian - profesoară de biologie și pasionată colecționară de piese din natură și folclor și dl. Georgică Milea, regretatul colecționar de fotografii vechi...

Apoi, treptat, i-am cunoscut și pe ceilalți colegi-oameni valoroși, de pregătire diferită, având toți același țel: să redea orașului lor strălucirea culturală: prin reabilitarea și conservarea clădirilor și a monumentelor istorice, a străzii Domnească și a centrului istoric; prin modernizarea infrastructurii; prin valorificarea activității portuare și a potențialului turistic al Galațiului ca oraș poziționat la Dunăre; prin stimularea activităților educative, culturale, sportive și de agrement, etc. Oameni valoroși, renumiți în acest oraș pe care, altfel, nu i-aș fi întâlnit: Florențiu - Valentin Tanascov, Nanu Basarab, regretatul Marius Mitrof, Bogdan Radu Brînzan, Angela Petruța Ribinciuc, Nicolae Sburlan, Didel Bădărău, Cătălin Fetecău, Dragoș - Cristian Căldăraru, Costel Gheorghiu, Ioana

Stoian, Mădălin Serban, Ada- Simona Biris, Georgică Milea, Doru-Valentin Căstăian, George Nica, Iulian Panait și alții.

lată câteva impresii personale despre activitățile asociației - așa cum sunt ele notate în jurnalul meu, pentru aducere aminte:

- 2 iulie 2014: la scara de la Elice spre faleza inferioară a Dunării - momentul solemn al dezvelirii a două basoreliefuluri: al legendarului domn al Moldovei - Ștefan cel Mare - Protectorul Poliției de Frontieră și al domnitorului Alexandru Ioan Cuza - cel care a semnat decretul de unire a corpurilor grănicerești din Moldova și Tara Românească - atestând astfel crearea instituției moderne Poliția de Frontieră. Organizatorul acțiunii a fost dl col (r) Didel Bădărău...

- 9 iulie 2014: la restaurantul Popasul de la Dunăre - lansare de carte: "La frontiera loialității" – interviu realizat de scriitoarea Angela Ribinciuc cu col (r) Didel Bădărău care a condus Inspectoratul Județean de Poliție de Frontieră Galați (2003-2011); carte - document apărută sub egida Fundația Culturală Antares și care încearcă să dea o serie de răspunsuri la multiplele întrebări ce frământă societatea românească în general și mai ales, segmentul agenților structurilor de aplicare a legii;

- 14-17 iulie 2014, pe faleza inferioară- reabilitarea foișorului de metal, cu aportul AGOM (bani de vopsea albastră și muncă) și al Primăriei Galați (schele și pistol pulverizator);

- 18 iulie 2014, la muzeul de istorie Paul Păltănea - vernisajul expoziției “ Memoria aviației române”. Piese de colecție ale expoziției pun în evidență gloria anilor de aviație existentă în acest oraș - aeroportul “Piloții Fernic” (George și Ionel) și aviatorii săi. În prezent, a rămas doar numele (vechi, neoficial) al cartierului “Aviație”, ridicat chiar pe locul fostului aeroport...

- 20 septembrie 2014, la Centrul Multicultural Dunărea de Jos, în cadrul Zilelor Europene ale Patrimoniului la Galați: vernisajul expoziției “Ilustrate vechi- port popular românesc și biserici gălățene construite în sec. XVII - XVIII”; un dans al elevilor școlii nr. 26 și un spectacol de muzică medievală dedicat domnitorului moldovean Dimitrie Cantemir, de formația Anton Pann

- 2 octombrie 2014, în sala de conferințe a Complexului Muzeal de Științele Naturii “Răzvan Angheluță”- dezbateri publice pentru salvarea falezii: “Faleza gălățeană în pericol de tasare”. A fost prezentat un studiu de expertiză al specialiștilor de renume în domeniu : din Galați - prof. dr. ing. Octavian Coșovliu și din București - prof. dr. ing. Eugen Luca și conf. dr. Ing Victor Dumitrescu; invitați - reprezentanți ai autorităților locale și ai societății civile.

- 28 noiembrie 2014, la Complexul Muzeal de Științele Naturii Galați - vernisajul expoziției ”Trecutul uitat”: fotografii și cartele poștale vechi prezentate de colecționarii AGOM, cu participarea Direcției Județene de Cultură și a elevilor liceului de artă” Dimitrie Cuclin în (care au transpus tematica expoziției-imagini de clădiri vechi aflate în stare avansată de degradare- cu ajutorul unor lucrări de grafică).

- 27 decembrie 2014, în holul Universității Dunărea de Jos - expoziția itinerantă “Oameni cuvioși și harnici (1814-1940)”: o adevărată lecție de istorie în imagini despre coloniștii germani din Basarabia de acum 200 de ani care au traversat orașul Galați pentru a ajunge în Basarabia - acolo unde au fondat Ucraina de azi (Crasna, Borodino.)

În încheiere, urez colegilor mei vechi și noi:

La mulți ani cu sănătate și succes în activitățile viitoare!

Mihaela Liana Popa

**Asociația
Galați, orașul meu**

Morphochroma

In Memoriam - Sculptorul Dan Mateescu

Corneliu STOICA

Mateescu Dan - Coloane

În dimineața zilei de 9 iulie a încetat din viață sculptorul Dan Mateescu, membru al Filialei Galați a U. A. P. R., personalitate marcantă a statuarei din România, autorul multor monumente amplasate în Tecuci și în alte localități din județ, din țară și din Republica Moldova.

Artistul s-a născut la 8 aprilie 1943, la Moinești, județul Bacău. A absolvit Liceul de Artă „Octav Băncilă”, Iași (1962) și Institutul de Artă din Iași, secția Sculptură, clasa profesorului Vasile Florea (1973). A funcționat ca profesor la Clubul Elevilor din comuna Liești timp de 18 ani, Clubul Elevilor din Tecuci și apoi, până la pensionare, ca muzeograf la Muzeul Mixt (azi, Muzeul de Istorie „Teodor Cincu”) din Tecuci, oraș unde a trăit după absolvirea facultății. De-a lungul anilor și-a organizat mai multe expoziții personale la Tecuci (1979, 1982, 1988, 1990, 1992, 1996, 1998, 2008, 2010, 2013), Suceava (1982), București (1982), Galați (2002, 2006), Brăila (2003), Ploiești (2011) și a participat la numeroase manifestări colective de profil de la Galați, Focșani, Bacău, Chișinău, Bârlad, Vaslui, Botoșani, Piatra Neamț, Târgoviște, Râmnicu Vâlcea, Iași, București etc. A

realizat peste 50 de lucrări de artă monumentală aflate în spații publice din Tecuci (Bustul lui Mihai Dimitriu, Bustul scriitorului Calistrat Hogaș, Bustul folcloristului Tudor Pamfile, Bustul Elenei Cuza, Monumentul Cercetașului, Monumentul Eroilor, Bustul scriitoarei Natalia Negru, 10 busturi reprezentând personalități tecucene, amplasate pe Aleea Personalităților din Parcul „Alexandru Ioan Cuza”, Monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Bustul Cocuței Conachi, Bustul lui Teodor Cincu, Zbor, 7 lucrări din metal ș.a.); Liești (Statuia luptătorului dac, Bustul lui Anghel Saligny); Țepu (Bustul lui Tudor Pamfile, Monumentul Eroilor); Buciumeni (Regina aerului - Smaranda Brăescu, Monumentul parașutismului); Munteni (Bustul lui Costachi Conachi); Poiana (Decebal); Stănișești-Bacău (Bustul sculptorului George Apostu, Troiță); Podu Dâmboviței („Himera”); Ivești (Relieful Ștefan Petică, Bustul scriitoarei Hortensia Papadat-Bengescu); Chișinău (Bustul lui Costache Conachi); Munteni (Bustul lui Costachi Conachi, Troiță); Movileni (Bustul preotului-poet Alexei Mateevici); Umbrărești (Bustul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Bustul lui Ion T.Sion, Bustul lui Vasile Turcu, Bustul lui Dumitru Vlad), Smulți (Bustul sculptorului Grigore Patrichi-Smulți); Roșu, raionul Cahul, Republica Moldova (Bustul lui Ștefan cel Mare și Sfânt); Oltenița - Călărași (Bustul profesorului Lucian Pavel);

Mateescu Dan - Compozitii

Cernavodă (Bustul inginerului Anghel Saligny);
București (Corina - fiica Nataliei Negru).

S-a afirmat și în domeniul teoriei și istoriei artei prin publicarea unor interesante studii: „Artiști plastici din ținutul Tecuciului” (în colaborare cu Lucia Gologan), „Peisajul - Grigorescu, Andreescu, Luchian, Iser, Petrașcu, Pallady”, „Creativitatea la copii în arta plastică”, „Spațiu și stil la Petrașcu”.

În statuara de interior, sculpturile lui Dan Mateescu sunt axate pe generoasa temă a maternității, evocă voievozi și domnițe din istoria Moldovei, dezvoltă într-un întreg ciclu motivul „scării” sau își au sorgintea în tehnologia populară și în diferite obiecte cu caracter etnografic. Nota lor vădit simbolică și metaforică este evidentă. Stăpân pe tehnica cioplierii în lemn, artistul înscrie în spațiu forme și volume de o mare simplitate, cu o încărcătură semantică relevantă. Tăietura lui Dan Mateescu nu este sofisticată, ea se apropie de cea a meșterilor populari, numai că artistul știe să folosească și câștigurile artei și tehnologiilor moderne. Știe să folosească de asemenea calitățile și imperfecțiunile masei lemnului pentru a obține anumite efecte vizuale, pentru înlăturarea monotonei și dinamizarea discursului

plastic. Sculpturile sale se caracterizează printr-un echilibrat simț al ritmurilor, prin dezvoltarea lor în desfășurări spațiale expresive, care să permită privitorilor receptarea conținutului ideatic și a sentimentelor de care artistul a fost animat.

Apelând la geometrizare și stilizare, la perforarea după un calcul aproape matematic a trunchiului sau, dimpotrivă, la implantarea în acesta a unor accesorii, Dan Mateescu realizează o sculptură sensibilă, coerentă, redusă la esențial, dovedindu-se un continuator în spirit modern al tradiției. Unele dintre lucrările sale din ciclul „Scara” sunt ecouri ale iconografiei religioase pe această temă, având semnificația purității și tăriei credinței, a treptelor urcate în drumul spre mântuire și îndumnezeire, a aspirației și setei omului de înălțare, de autodepășire, a eforturilor sale de a sparge barierele care limitează cunoașterea umană. Alte lucrări își au geneza în unele elemente de cultură materială întâlnite în gospodăria țărănească: raghila, căușul, râșnița, piatra de moară, roata, maiul etc. Chiar modul de sprijinire a lucrărilor pe trei picioare amintește de scaunele țărănești din jurul mesei rotunde tradiționale care i-a inspirat lui Brâncuși „Masa tăcerii” de la Târgu-Jiu, sau, rămânând în domeniul sacralului, am putea spune că fac aluzie la Trinitate. Formele și volumele înscrise de Dan Mateescu în spațiu își pierd arhaicitatea și atributele obiectului utilitar, dobândind valențele artei. Lemnul își păstrează căldura, plinurile și golurile sunt armonizate cu știință, echilibrat. Suprafețele în care loviturile dălții dau o anumită vibrație materiei alternează cu cele atent șlefuite. În unele variante artistul plantează în textura lucrării elemente metalice. Sculpturile rețin prin ritmul unduios, liniștit al formelor și volumelor, prin monumentalitatea lor, prin măiestria cu care sculptorul explorează virtuțile lemnului, dându-i o nouă viață.

Dan Grigorescu vedea în Dan Mateescu „un sculptor al formelor ample, înscrise cu aplomb în spațiu, care cioplește cu un simț sigur al raporturilor constructive”, Marin Mihalache remarcă „temperamentul său domol, tăcut ca înseși materialele sculpturii sale, evoluând sub patronajul brâncușian, preocupat să se încadreze într-o viziune modernă, în care sensibilitatea se subordonează creator înscrierii în spațiu a unor volume expresive, prin care elogiază nobile aspirații umane”, în timp ce Cristina Angelescu evidențiază „forța creatoare interioară capabilă să arhitecteze metafore, un simț al ritmului care trebuie să cucerească spațiul și să-l supună, o desfășurare muzicală limpede, superioară, diversificată a liniilor”.

Dan Mateescu și-a încheiat periplul terestru la 78 de ani. În Marea lui Trecere și-a făcut din artă rațiunea existenței sale pământești. A lăsat în urmă destule Semne aureolate de nimbul durabilității și dăinuirii la acțiunile factorilor distructivi ai timpului. Pentru municipiul Tecuci, pentru Filiala Galați a U.A.P.R. și pentru cultura gălățeană și cea națională, plecarea lui la Tatăl Ceresc înseamnă o grea pierdere. Ne vor vorbi în continuare despre el, „în tăcerea lor rece”, cum îi plăcea să spună, cele peste 50 de lucrări de artă monumentală care populează spații publice din localitățile menționate mai sus, sculpturile de interior aflate în muzee și colecții private, precum și albumele de artă și dicționarele în care artistul este prezentat prin articole și reproduceri după creații ale sale.

Mateescu Dan - Statuia luptătorului dac (Liesti)

DICȚIONAR - Artiști plastici gălățeni (169)

Corneliu STOICA

MUSINCHEVICI, Ioana - pictor.

S-a născut la 16 aprilie 1979 în Galați. A absolvit Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” Galați (1997) și Universitatea Națională de Arte din București, specializarea Pictură, clasa prof. univ. dr. Cătălin Bălescu (2002). Membru stagiar al U. A. P. R., Filiala Galați (2020). Expoziții personale: „Bricks / Cărămizi”, Galeria de Artă UNAgaleria, București (2002); „În căutarea luminii” (împreună cu Andreea Ionașcu), Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”, Galați (2016); Expoziție de grafică și pictură, Biblioteca Franceză „Eugene Ionesco”, Galați (2019); „Forever Spring”, Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”, Galați (2021). Din anul 2016 participă la Saloanele Filialei Galați a U. A. P. R. Participări la expoziții de grup: Expoziție de afiș, Târgul Internațional de Jucării „Toys Fair”, Muzeul de Artă Vizuală, Galați (1996); „Peisaj Dunărean”, Muzeul de Artă Vizuală, Galați (1996) și Bancorex Galați (1997); Expoziția „1 Mai”, Muzeul de Artă Vizuală Galați; Festivalul de Artă „Student Fest”, Timișoara (1999); Ansamblu de 16 lucrări realizate pentru Absolut Vodka, expunere și licitație la sediul City Bank, București (1999); Concursul Internațional de Pictură organizat de Dyo SRL la Izmir, Turcia (1999); „Secret Garden”, instalație, Muzeul de Artă Vizuală, Galați (2002); Expoziție cu caracter caritabil organizată de Tempo Advertising SRL, București

(2003); „BlackOut”, instalație, spațiul expozițional The Arc Gallery, București (2009); Proiectul de artă urbană „Uranus Project”, București (2009); Byob Bucharest, expoziție de grup video / multimedia, spațiul Anexa MNAC Platforma, Calea Moșilor 62, București (2012); Expoziția participanților la Rezidența de artă contemporană Brașov, ediția a II - a, cu tema „Interior / Exterior urban sau Reconstrucția spațiului public”, Bastionul Grafit, Muzeul Județean de Istorie, Brașov (10-31 august 2016); „Salonul Dunării”, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați (2017); Expozition Collective, Asociația Parisienne des Artistes Roumaine, Galerie Cathedrale, Fribourg, Elveția (2017); „Sous le signe de Pierre Lemaire”, Ige,, Franța (2017); „Ochii lui Picasso - Urechia lui Van Gogh - Mustața lui Dali”, Biblioteca „Eugene Ionesco”, Galați și Galeria de Artă „Aristide Serfioti”, Alexandria Librării (2018); „The Works of Great Artists”, Biblioteca „Eugene Ionesco”, Galați; „Culoarea cuvintelor. Un Sezon mare cât un Centenar”, expoziție cu lucrări inspirate de creația scriitorului Radu Bata, organizată în cadrul Sezonului Franța -România”, Lyon, Grenoble, Chambéry (Maison des Jeunes et de la Culture), Franța, curatorii, Anca Lemaire și Rodica Costianu (2019); Bienala Națională de Artă „Camil Rescu”, Galați (2020); Expoziția „2000#20 Art”, Galeria de Artă Brăila (2020); Salonul Național de Plastică Mică Brăila (2021). Participări la tabere de creație: Rezidență de artă contemporană, ediția a II - a, organizată de Centrul Cultural „Reduta” Brașov în parteneriat cu Centrul Cultural German Brașov și Muzeul Județean de Istorie Brașov (1-10 august 2016); Rezidență artistică Pierre Lemaire, ediția a II - a, Ige, regiunea Bourgogne, Franța (2017). Are lucrări în colecții private din România, Elveția și Franța. Distincții: Mențiune specială la expoziția organizată de Firma „Dyo” la Galeriile de Artă „Apollo”, București (1999).

Debutând cu o expoziție personală deschisă împreună cu sora sa geamănă Ruxandra Musinchevici (Mitache, după căsătorie), găzduită de Galeria de Artă a Universității Naționale de Arte din București (UNAgaleria), Ioana Musinchevici s-a manifestat în anii care au trecut de la terminarea studiilor superioare în pictură, grafica de șevalet și instalație. Creația ei pendulează între arta realistă și cea abstractă, iar interferențele dintre real și oniric captează iubitorul de frumos, îi declanșează emoții, vibrații sufletești, îl

îndeamnă să-și pună în mișcare scripetii gândirii. „Sunt interesată și atrasă, mărturisește artista, atât de spațiul de exprimare grafică cât și de cel pictural, iar lucrările mele reprezintă o sinteză a sinelui și a oniricului, cu note de abstracționism. Metoda de lucru este una cât se poate de îndrăzneță dar păstrând accente academice. Tezaurul din care mă inspir și mă hrănesc este o arhivă emoțională ambientală. Rădăcinile creative fac parte și din alte medii artistice ”.

Paleta subiectelor din tablourile Ioanei Musinchevici este destul de cuprinzătoare, de la natura statică, flori, fenomene ale naturii, anotimpuri, până la imagini aparținând abstracției lirice sau încadrabile într-un constructivism geometric abstract. În compozițiile reprezentând naturi statice, pictorița împarte suprafața suporturilor de pânză în registre verticale, orizontale sau oblice, diferite colorate, pe fundalul cărora proiectează obiecte de recuzită, elemente vegetale, păsări stilizate, unele configurate în integralitatea lor corporală, altele doar fragmentar sau fiind descompuse, amintind într-un fel de cubism („Sonoritate”, „Acord - Ritm - Rimă”, „Armonii cromatice”, „Echilibrul registrelor”, „Suita formelor spațiale”). Materia picturală este consistentă, strălucitoare, dobândind sonorități muzicale. Prezența decorativului întâlnită în aceste lucrări se face simțită și în tablourile reprezentând flori și fragmente ale naturii („Flori de măcieș”, „Florile vrăjite”, „Parfum de salcâmi”, „Primăvară pe înserat”) sau în care apare figura umană („Simfonia simțurilor”).

Lucrările realizate în cheie abstractă, multe dintre ele fiind de tip diptic, sunt expresii ale transpunerii unor trăiri interioare și sentimente puternice ale artistei, care se simte o parte din natură și se bucură de tot ce aceasta îi oferă. Impresionează în aceste compoziții acuratețea, puritatea exprimării, spontaneitatea, dinamismul petelor de culoare și grafismelor, ritmica acestora, imaginile de ansamblu emanând o energie pozitivă, care strecoară în sufletul privitorilor un sentiment de chietudine și dorința de a trăi într-un mediu natural curat și protector.

Compozițiile aparținând constructivismului geometric abstract rețin prin multitudinea de forme riguros construite. Acum spațiul plastic este populat de cercuri, semicercuri, cercuri concentrice, dreptunghiuri, pătrate, triunghiuri, romburi, linii intersectate etc., fără ca tablourile să-și piardă capacitatea de a emoționa, cucerind prin sensibilitatea și puritatea culorilor, prin deplina armonie a juxtapunerilor cromatice, prin diversitatea și eleganța reprezentărilor geometrice.

Ioana Musinchevici a străbătut în demersul său artistic câteva etape, discursul plastic a dobândit identitate, iar drumul pe care evoluează este de bun augur, în concordanță cu propriile idealuri și aspirații, cu tendințele care se manifestă în arta contemporană românească și nu numai.

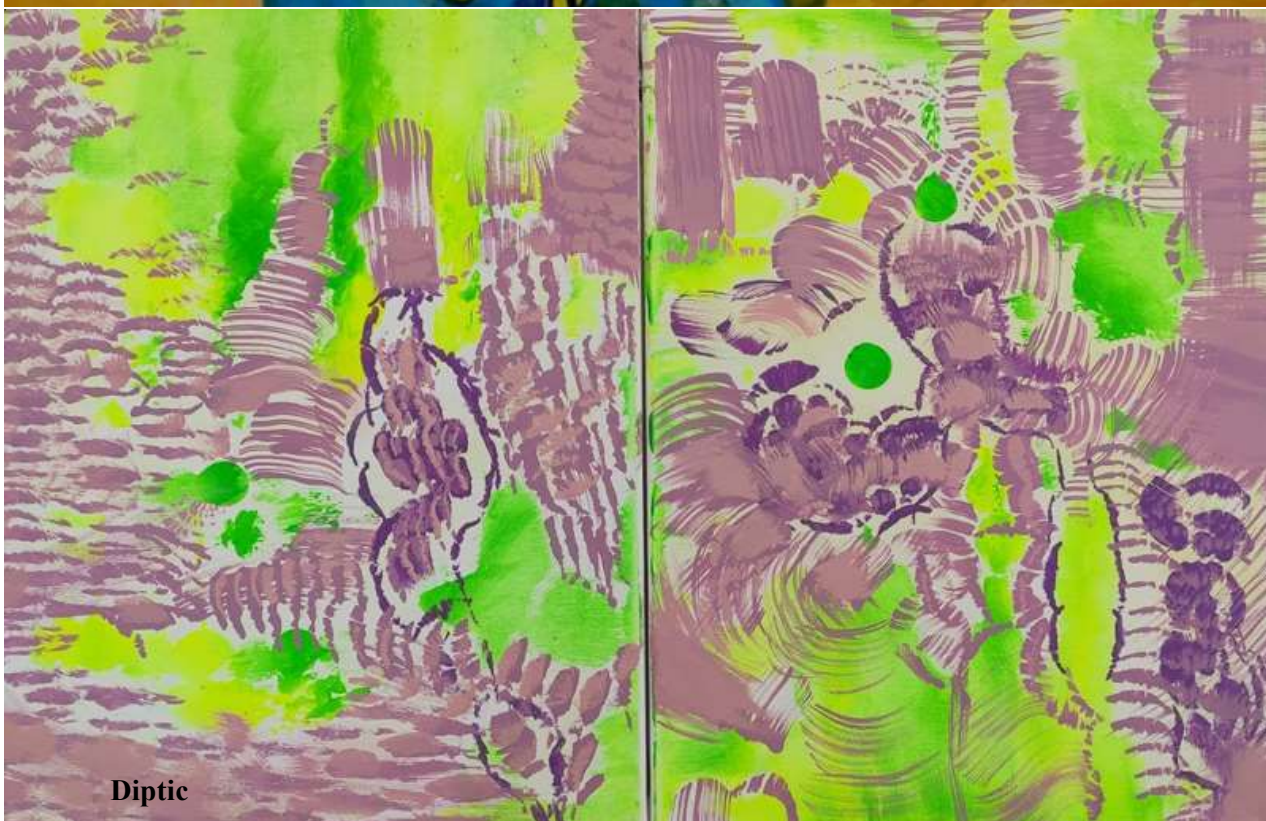

Parfum de salcâmi

Lotusul cu o mie de petale

Acord - Ritm - Rima

Diptic

Revista Dunărea de Jos
EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
Președinte: *COSTEL FOTEA*
CENTRUL CULTURAL „DUNĂREA DE JOS”
Manager: *Viorel Sandu*

Str. Domnească nr. 61, Galați, cod. 800008
tel.: 0236 418400, fax: 415590, e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583 - 0225

Din sumar:

Festivaluri – p. 1,2; Galați, orașul meu - p. 3,4,5; Antropologia dansului românesc, autor Florian Teodorescu – p. 6,7,8,9,10,11; Valeriu Buciu, autor Ioan Horujenco – p. 12,13; Abecedar istoric gălățean, autor Victor Cilincă - p. 14,15; Caleidoscop – p. 16,17,18; Biserica „Sfântul Haralambie” - p. 19; Sfântul Haralambie- Ciurma, Cioclii, niște doctori ceva mai simpli - autor Nicolae Bacalbașa - p. 20,21; Galați, orașul meu - p. 22,23; „Transilvania mon amour, autor Violeta Ionescu - p. 24,25,26,27; Revista Oficiului Național de Turism, autor Radu Moțoc - p. 28,,29,30; Cronică realizată de Octavian Mihalcea - p. 31; Cronică realizată de Theodor Codreanu - p.32; Cronică realizată de Ghiță Nazare - p.33,34; Cu bucurie și recunoștință, la ceas aniversar - Galați, orașul meu - 7 ani, autor Mihaela Popa - p. 35,36,37; Morphochroma, autor Corneliu Stoica – p.38,39,40; Dicționar artiști plastici gălățeni, autor Corneliu Stoica – p. 41,42,43;

Fotografiile din acest număr au fost realizate de Bogdan Ionut Rotaru, membru în Fotoclubul Dunărea de Jos

Coperta 1 si coperta 4: fotografiile realizate de Bogdan Ionut Rotaru

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor.

Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se găsește pe site-ul instituției.

Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România).

Galati, cod 800008, str. Domneasca, nr. 61
Tel.-Fax: 00-40-236-418400; 00-40-236-415590
E-mail: office@ccdj.ro-revistadunareadejos@ccdj.ro
www.ccdj.ro

Design